

Tematikus adatlapok

A nemzetközi védelem iránti kérelem
megvizsgálásáért felelős tagállam
meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási
szabályok közó feltételek és eljárási szabályok

Előszó

Az EK 63. cikk alapján a Tanács elfogadta az egy harmadik ország állampolgára által a tagállamok egyikében benyújtott menedékgig iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2003. február 18-i 343/2003/EK rendeletet (HL 2003. L 50., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 109. o.; a továbbiakban: „Dublin II” rendelet), amely 2003. március 17-én lépett hatályba. E rendeletet az EUMSZ 78. cikk (2) bekezdésének e) pontja alapján elfogadott, egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i 604/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2013. L 180., 31. o.; helyesbítés: HL 2018. L 33., 6. o., a továbbiakban: „Dublin III” rendelet) módosította. A „Dublin III” rendelet 2013. július 19-én lépett hatályba, és a 2014. január 1-jétől benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelmekre alkalmazandó.

E jogszabályok alapja azon elv, hogy egyetlen tagállamnak kell megvizsgálania azon harmadik országbeli állampolgárnak vagy azon hontalan személynek a menedékgig vagy nemzetközi védelem iránti kérelmét, aki valamely tagállam területén nyújtja be azt, ideértve annak határát és a tranzitónákat is. E rendeletek megállapítják a kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételeket és az ennek meghatározását lehetővé tévő eljárást.

A nemzetközi védelem iránti kérelemért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételeket a „Dublin III” rendelet III. fejezete¹ rangsorolva tartalmazza, és céljuk, hogy lehetővé tegyék azon tagállam számára, amelyhez a nemzetközi védelem iránti kérelmet benyújtották, annak megállapítását, hogy végül mely tagállamnak kell e kérelmet megvizsgálania.

Az említett feltételeket a III. fejezet tartalmazza, és a következő rangsort kell alkalmazni:

- a kísérő nélküli kiskorú mindenek felett álló érdeke;²
- valamely tagállam területén tartózkodó, nemzetközi védelemben részesülő³ vagy azt kérelmező családtag;⁴
- a családi kapcsolat fenntartása;⁵

¹ Konkrétan e rendelet 8–15. cikke. E feltételeket korábban a „Dublin II” rendelet 6–14. cikke tartalmazta.

² A „Dublin III” rendelet 8. cikke, illetve a „Dublin II” rendelet 6. cikke.

³ A „Dublin III” rendelet 9. cikke, illetve a „Dublin II” rendelet 7. cikke.

⁴ A „Dublin III” rendelet 10. cikke, illetve a „Dublin II” rendelet 8. cikke.

⁵ A „Dublin III” rendelet 11. cikke, illetve a „Dublin II” rendelet 14. cikke.

A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok

- tartózkodásra jogosító engedélyek vagy vízumok kiadása;⁶
- jogellenes belépés és/vagy tartózkodás;⁷
- vízummentes beutazás;⁸
- nemzetközi tranzitterületen benyújtott menedékjog iránti kérelem;⁹

E feltételek alkalmazásához az abban az időpontban fennálló helyzetet kell alapul venni, amely a kérelmező menedékjog iránti kérelmének valamely tagállamhoz történő első benyújtásakor fennállt.¹⁰

A „Dublin II” és „Dublin III” rendelet további különös feltételeket tartalmaz a felelős tagállam meghatározására.

Így, amennyiben az e rendeletekben felsorolt feltételek alapján egyetlen tagállam sem jelölhető ki felelősként, a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért azon tagállam felelős, amelynél először nyújtották be azt.¹¹ Továbbá, amennyiben a kérelmezőt lehetetlen az elsődlegesen felelősként kijelölt tagállamnak átadni, mivel megalapozott okokból feltételezhető, hogy az adott tagállamban a menekültügyi eljárásnak és a kérelmezőkre vonatkozó befogadási feltételeknek rendszerszintű hiányosságai vannak, aminek eredményeként az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 4. cikke értelmében vett embertelen vagy megalázó bánásmód kockázata áll fenn, a felelős tagállam meghatározására vonatkozó eljárást lefolytató tagállam tovább vizsgálja a III. fejezetben meghatározott feltételeket annak megállapítása érdekében, hogy egy másik tagállam kijelölhető-e felelős tagállamnak. Ha az átadás nem lehetséges egyetlen, a III. fejezetben meghatározott feltételek alapján kijelölt tagállamnak sem, illetve annak az első tagállamnak sem, amelyben a kérelmet benyújtották, a felelős tagállam meghatározására vonatkozó eljárást lefolytató tagállam lesz a felelős tagállam.¹²

Különös szabályokat írtak elő továbbá arra az esetre, amikor a kérelmezőt a valamely tagállamban jogszerűen tartózkodó családtagja tartja el, vagy amikor valamely családtag a kérelmező támogatására szorul.¹³ Végül a mérlegelési záradék¹⁴ értelmében minden tagállam határozhat úgy, hogy megvizsgálja a harmadik országbeli állampolgár vagy a

⁶ A „Dublin III” rendelet 12. cikke, illetve a „Dublin II” rendelet 9. cikke.

⁷ A „Dublin III” rendelet 13. cikke, illetve a „Dublin II” rendelet 10. cikke.

⁸ A „Dublin III” rendelet 14. cikke, illetve a „Dublin II” rendelet 11. cikke.

⁹ A „Dublin III” rendelet 15. cikke, illetve a „Dublin II” rendelet 12. cikke.

¹⁰ A „Dublin III” rendelet 7. cikkének (2) bekezdése, illetve a „Dublin II” rendelet 5. cikkének (2) bekezdése.

¹¹ A „Dublin III” rendelet 3. cikke (2) bekezdésének első albekezdése, illetve a „Dublin II” rendelet 13. cikke.

¹² A „Dublin III” rendelet 3. cikke (2) bekezdésének második és harmadik albekezdése. A „Dublin II” rendelet nem tartalmaz hasonló rendelkezéseket. A „Dublin III” rendelet 3. cikke (2) bekezdésének második és harmadik albekezdését ugyanis az ítélkezési gyakorlat fejleményei következtében, különösen a [2011. december 21-i N. S. és társai ítélet \(nagytanács, C-411/10 és C-493/10, EU:C:2011:865\)](#) követően iktatták be.

¹³ A „Dublin III” rendeletnek az „Eltartott személyek” című 16. cikke. Korábban a Dublin II rendelet 15. cikke, amelyet általában „humanitárius záradékként” emlegetnek.

¹⁴ A „Dublin III” rendelet „Mérlegelési záradékok” című 17. cikke. Korábban a „Dublin II” rendelet 3. cikkének (2) bekezdése, amelyet általában „szuverenitási záradékként” emlegetnek, és amely alapján a Bíróság több határozatot hozott ([2011. december 21-i N. S. és társai ítélet \[nagytanács, C-411/10, és C-493/10, EU:C:2011:865\]](#), valamint [2013. november 14-i Puid ítélet \[nagytanács, C-4/11, EU:C:2013:740\]](#)).

A nemzetközi védelem iránti kérelem

megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok

hontalan személy által hozzá benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelmet akkor is, ha annak megvizsgálásáért az e rendeletekben megállapított feltételek szerint nem felelős.

A hivatkozott jogszabályok jegyzéke

Egy harmadik ország állampolgára által a tagállamok egyikében benyújtott menedékgig iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2003. február 18-i **343/2003/EK** tanácsi **rendelet** (HL 2003. L 50., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 109. o.)

Egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i **604/2013/EU** európai parlamenti és tanácsi **rendelet** (HL 2013. L 180., 31. o.; helyesbítés: HL 2018. L 33., 6. o)

Egy harmadik ország állampolgára által a tagállamok egyikében benyújtott menedékgig iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó szempontok és eljárási szabályok megállapításáról szóló 343/2003/EK tanácsi rendelet részletes alkalmazási szabályainak megállapításáról szóló, 2003. szeptember 2-i **1560/2003/EK** bizottsági **rendelet** (HL 2003. L 222., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 200. o.)

A 2013. június 26-i 610/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelettel (HL 2013. L 182., 1. o.) módosított, a személyek határátlépésére irányadó szabályok közösségi kódexének létrehozásáról szóló, 2006. március 15-i **562/2006/EK** európai parlamenti és tanácsi **rendelet** (HL 2006. L 105., 1. o.; helyesbítés: HL 2015. L 57., 19. o.)

A nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról szóló, 2013. június 26-i **2013/32/EU** európai parlamenti és tanácsi **irányelv** (HL 2013. L 180., 60. o.; helyesbítés: HL 2016. L 198., 50 o.)

A nemzetközi védelmet kérelmezők befogadására vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i **2013/33/EU** európai parlamenti és tanácsi **irányelv** (HL 2013. L 180., 96. o.)

A lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek tömeges beáramlása esetén nyújtandó átmeneti védelem minimumkövetelményeiről, valamint a tagállamok e személyek befogadása és a befogadás következményeinek viselése tekintetében tett erőfeszítései közötti egyensúly előmozdítására irányuló intézkedésekről szóló, 2001. július 20-i **2001/55/EK** tanácsi **irányelv** (HL 2001. L 212., 12. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 162. o.)

Tartalomjegyzék

ELŐSZÓ	3
A HIVATKOZOTT JOGSZABÁLYOK JEGYZÉKE	6
I. A FELELŐS TAGÁLLAM MEGHATÁROZÁSA	9
1. A felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek	9
1.1. A kiskorú mindenek felett álló érdeke	9
1.2. Családi kapcsolatok	10
1.2.1. Nemzetközi védelemben részesülő családtag jelenléte	10
1.2.2. Eltartotti viszony	13
1.3. A területre való belépés	14
2. Eltérek a felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételektől	17
2.1. A Charta 4. cikke megsértésének veszélye	17
2.2. Az érintett tagállam számára fenntartott mérlegelési záradék	26
3. A felelős tagállam meghatározására vonatkozó kifejezett határozat hiánya	30
4. Áthelyezés – A Dublini mechanizmustól való ideiglenes eltérés mechanizmusa	31
II. A FELELŐS TAGÁLLAMNAK TÖRTÉNŐ ÁTADÁSRA IRÁNYULÓ ELJÁRÁS	37
1. Visszavétel az átadó tagállamba való jogellenes visszatérés esetén	37
2. Előzetes átadási határozat	38
3. Átadási határidő	39
III. AZ ÁTADÁSRA VONATKOZÓ HATÁROZAT BÍRÓSÁGI FELÜLVIZSGÁLATÁNAK TERJEDELME	43
1. Korlátozott bírósági felülvizsgálat – „Dublin II” rendelet	43
2. Kiterjesztett bírósági felülvizsgálat – „Dublin III” rendelet	44
2.1. Az eljárási rendelkezések megsértése	44
2.2. A határidők be nem tartása	48
2.3. Az átadásra vonatkozó határozat felülvizsgálata visszavétel esetén	53
2.4. A kísérő nélküli kiskorú átvételére vonatkozó határozat felülvizsgálata	55
2.5. Az átadásra vonatkozó határozat elfogadása után bekövetkező körülmények felhívhatósága	58

A nemzetközi védelem iránti kérelem
megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási
szabályok

I. A felelős tagállam meghatározása

1. A felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek

1.1. A kiskorú mindenk felett álló érdeke

2013. június 6-i MA és társai ítélet (nagytanács, C-648/11, [EU:C:2013:367](#))

„343/2003/EK rendelet – A felelős tagállam meghatározása – Kísérő nélküli kiskorú – Két tagállamban egymást követően benyújtott menedékjog iránti kérelem – A kiskorú családtagjának hiánya valamely tagállam területén – A 343/2003 rendelet 6. cikkének második bekezdése – A kiskorú átadása azon tagállamnak, ahol első kérelmét benyújtotta – Összeegyeztethetőség – A gyermek mindenk felett álló érdeke – A Charta 24. cikkének (2) bekezdése”

Két eritreai (MA és BT) és egy iraki állampolgár kiskorú (DA) kért menedéket az Egyesült Királyságban. Egyetlen családtagjuk sem tartózkodott jogszerűen az Unió valamely másik tagállamában. A brit hatóságok megállapították, hogy valamennyi esetben más tagállamban, így Olaszországban (MA és BT), illetve Hollandiában (DA) már korábban benyújtottak menedékjog iránti kérelmet. Ezért úgy döntöttek, hogy a kiskorúakat adják át ezeknek az államoknak, mivel álláspontjuk szerint e tagállamok a menedékjog iránti kérelmük megvizsgálásáért felelős tagállamok.

Amennyiben a menedékkérő kísérő nélküli kiskorú, a „Dublin III” rendelet értelmében a kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam az, ahol a menedékkérő családtagja jogszerűen tartózkodik, feltéve hogy ez szolgálja leginkább a kiskorú érdekeit. Családtag hiányában a kérelem elbírálásáért az a tagállam felelős, amelyben a kiskorú a menedékjog iránti kérelmét benyújtotta, bár a rendelet nem határozza meg, hogy a kiskorú által valamely tagállamban először benyújtott kérelmet vagy az egy másik tagállamban legutolsóként benyújtott kérelmet kell-e figyelembe venni.

E tekintetben a Bíróság kimondta, hogy amennyiben a kísérő nélküli kiskorú, akinek egyik családtagja sem tartózkodik jogszerűen az Európai Unió területén, több tagállamban is menedékjog iránti kérelmet nyújtott be, a kérelem megvizsgálásáért az a tagállam lesz felelős, ahol a kiskorú a kérelem benyújtását követően tartózkodik. Ez a következtetés a rendelet összefüggéséből és céljából következik, amely a kérelmező menekült jogállásának értékeléséhez való hatékony hozzáférés biztosítását célozza, különös figyelmet fordítva a kísérő nélküli kiskorúakra. Így, mivel a személyek különösen veszélyeztetett csoportját alkotják, a felelős tagállam meghatározására irányuló eljárás nem hosszabbítható meg a feltétlenül szükséges mértéket meghaladóan, ami főszabály szerint azt jelenti, hogy a kiskorúakat ne adják át más tagállamnak.

E megfontolásokat megerősíti az alapjogok tiszteletben tartásának követelménye, e jogok között pedig szerepel annak biztosítása, hogy a hatóságok és a magánintézmények gyermekekkel kapcsolatos tevékenységében a gyermek mindenk

A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok

fölött álló érdekének kell az elsődleges szempontnak lennie.¹⁵ Következésképpen a kísérő nélküli kiskorúak érdekében nem hosszabbítható meg észszerűtlenül a felelős tagállam meghatározására irányuló eljárás, hanem biztosítani kell részükre a menekült jogállás meghatározására irányuló eljárásokhoz való gyors hozzáférést.

A Bíróság rámutatott arra, hogy ez az értelmezés nem jelenti azt, hogy az a kísérő nélküli kiskorú, akinek menedékjog iránti kérelmét az első tagállamban érdemben elutasították, ezt követően egy másik tagállamot kényszeríthet a menedékjog iránti kérelmének elbírálására. A tagállamok ugyanis nem kötelesek vizsgálni, hogy a menedékkérő rendelkezik-e menekült jogállással, ha a kérelem azért minősül elfogadhatatlannak, mert a menedékkérő – miután vele szemben jogerős határozatot hoztak – azonos kérelmet nyújtott be.

1.2. Családi kapcsolatok

1.2.1. Nemzetközi védelemben részesülő családtag jelenléte

2022. augusztus 1-jei Bundesrepublik Deutschland (Menekülteknek a fogadó államon kívül született gyermeke) ítélet (C-720/20, [EU:C:2022:603](#))

„Előzetes döntéshozatal – Közös menekültügyi politika – A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok – 604/2013/EU rendelet (»Dublin III«) – Kiskorú által a születési hely szerinti tagállamban benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem – E kiskorú szülei, akik egy másik tagállamban korábban menekült jogállást szereztek – A 3. cikk (2) bekezdése – 9. cikk – A 20. cikk (3) bekezdése – 2013/32/EU irányelv – A 33. cikk (2) bekezdésének a) pontja – A nemzetközi védelem iránti kérelem elfogadhatósága és annak megvizsgálására vonatkozó felelősség”

A felperes, aki az Oroszországi Föderáció állampolgára, 2015-ben született Németországban. 2012 márciusában szülei és őt, szintén orosz állampolgárságú testvére menekült jogállást szerzett Lengyelországban. 2012 decemberében elhagyták Lengyelországot, és Németországba utaztak, ahol nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtottak be. A Lengyel Köztársaság megtagadta a német hatóságoknak e személyek visszavétele iránti megkeresésének teljesítését azzal az indokkal, hogy e személyek a területén már nemzetközi védelemben részesülnek. Ezt követően a német hatóságok a nemzetközi védelem iránti kérelmeket mint elfogadhatatlanokat elutasították az ezen személyek által Lengyelországban már megszerzett menekült jogállás miatt. A felperes családja azonban továbbra is Németország területén maradt.

¹⁵ Meg kell jegyezni továbbá, hogy a „Dublin III” rendelet 8. cikkének (4) bekezdése immár a gyermek mindenek felett álló érdekének e mérlegelésére hivatkozik a kísérő nélküli kiskorúak kérelmeinek elbírálásáért felelős tagállam meghatározásakor.

A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok

2018 márciusában a felperes nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott be a német hatóságokhoz. E kérelmet többek között a „Dublin III” rendelet alapján mint elfogadhatatlant elutasították.

Az ezen elutasító határozattal szemben előterjesztett kereset alapján eljáró, kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei vannak azzal kapcsolatban, hogy a Németországi Szövetségi Köztársaság minősül-e a felperes kérelmének megvizsgálásáért felelős tagállamnak, és igenlő válasz esetén e tagállam az eljárási irányelv értelmében jogosult-e elutasítani e kérelmet mint elfogadhatatlant.

E bíróság konkrétan arra keresi a választ, hogy a „Dublin III” rendelet és az eljárási irányelv egyes rendelkezései analógia útján alkalmazandók-e a felperes helyzetére. E tekintetben egyrészt arra vár választ, hogy – a másodlagos mozgások megelőzése érdekében – a „Dublin III” rendelet 20. cikkének (3) bekezdése, amely többek között a nemzetközi védelmet kérelmező személy érkezését követően született gyermekek helyzetére vonatkozik, alkalmazandó-e a kiskorú által a születési helye szerinti tagállamban benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelemre, amennyiben a szülei már nemzetközi védelemben részesülnek egy másik tagállamban.¹⁶ Másrészt arra vár választ, hogy az eljárási irányelv¹⁷ 33. cikke (2) bekezdésének a) pontja alkalmazható-e egy olyan kiskorúra, akinek szülei egy másik tagállamban nemzetközi védelemben részesülnek, ő maga azonban nem.

A nagytanácsban eljáró Bíróság nemleges választ adott ezekre a kérdésekre. Így kifejtette egyrészt, hogy a „Dublin III” rendelet értelmében a kérelem megvizsgálásáért az a tagállam felelős, amelyben a kiskorú nemzetközi védelem iránti írásbeli kérelmet nyújt be, másrészt pedig a tagállam nem nyilváníthatja a kérelmet elfogadhatatlannak azon az alapon, hogy a családtagok elhagyták azt a másik tagállamot, amelyben nemzetközi védelmet élveztek, és jogellenesen utaztak abba a tagállamba, amelyben a kiskorú a kérelmet benyújtotta. Írásban kifejezett kérelem hiányában a vizsgálatért az a tagállam felelős, amelyhez a nemzetközi védelem iránti kérelmet először benyújtották, kivéve, ha a rendeletben felsorolt feltételek alapján más tagállamot kell felelősként kijelölni.

E tekintetben a Bíróság először is megállapította, hogy a „Dublin III” rendelet 20. cikkének (3) bekezdése nem alkalmazható analógia útján arra a helyzetre, amelyben a kiskorú és szülei abban a tagállamban nyújtanak be nemzetközi védelem iránti kérelmeket, amelyben e gyermek született, jóllehet a szülők már nemzetközi védelemben részesülnek egy másik tagállamban. Egyrészt ugyanis e rendelkezés azt

¹⁶ Ezen, az átvételre és visszavételre vonatkozó eljárásokkal kapcsolatos rendelkezés értelmében annak a kiskorúnak a helyzete, aki a kérelmezőt kíséri és megfelel a családtag meghatározásának, nem választható külön a családtagja helyzetétől, és a családtag nemzetközi védelem iránti kérelmének megvizsgálásáért felelős tagállam illetékességébe tartozik még akkor is, ha a kiskorú maga nem kérelmező, amennyiben ez szolgálja leginkább a kiskorú mindenek felett álló érdekét. Ugyanez az elbírás alkalmazandó a gyermekekre, akik a kérelmezőnek a tagállamok területére érkezése után születettek, anélkül hogy átvételükkel kapcsolatban új eljárást kellene kezdeményezni.

¹⁷ E rendelkezés értelmében a tagállamok akkor minősíthetik elfogadhatatlannak a nemzetközi védelem iránti kérelmet, ha a kérelmező részére más tagállam már nemzetközi védelmet biztosított.

A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok

feltételezi, hogy a kiskorú családtagjai még mindig „kérelmezőnek” minősülnek, és ezért nem szabályozza azon gyermek helyzetét, aki azt követően született, hogy családtagjai nemzetközi védelemben részesültek egy attól eltérő tagállamban, amelyben a gyermek született és a családjával együtt tartózkodik. Másrészt a „Dublin III” rendelettel bevezetett rendszer összefüggésében nem állítható fel analógia azon kiskorú helyzete, akinek családtagjai nemzetközi védelmet kérelmezők, illetve azon kiskorú helyzete között, akinek családtagjai már ilyen védelemben részesülnek. A „kérelmező”¹⁸ és a „nemzetközi védelemben részesülő személy”¹⁹ fogalma ugyanis az e rendelet különböző rendelkezései által szabályozott különböző jogállásokat takar. Következésképpen a 20. cikk (3) bekezdésének azon kiskorú helyzetére analógia útján történő alkalmazása, akinek családtagjai már nemzetközi védelemben részesülnek, megfosztaná mind e kiskorút, mind pedig a családtagjai számára nemzetközi védelmet nyújtó tagállamot az e rendeletben előírt mechanizmusok alkalmazásának lehetőségétől. Ez azzal a következménnyel járna, hogy a kiskorúval szemben anélkül lehetne átadásra vonatkozó határozat hozni, hogy e kiskorú tekintetében átvételi eljárás indulna.

Egyébiránt a „Dublin III” rendelet különös szabályokat ír elő arra az esetre, ha a kérelmező családtagjaira vonatkozóan indított eljárás lezárult, és e családtagok nemzetközi védelemben részesülő személyekként tartózkodhatnak valamely tagállamban. Konkrétabban a „Dublin III” rendelet 9. cikke úgy rendelkezik, hogy ilyen helyzetben ez utóbbi tagállam felelős a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért, feltéve hogy az érintett személyek írásban kifejezték e kívánságukat. Kétségtelen, hogy ez a feltétel kizárja a 9. cikk alkalmazását az ilyen irányú kívánság kifejezése hiányában. Ez a helyzet többek között akkor állhat fenn, ha az érintett kiskorú nemzetközi védelem iránti kérelmét a családjának az első tagállamból a kérelem benyújtásának helye szerinti tagállamba történő jogellenes másodlagos migrációját követően terjesztették elő. Ez a körülmény azonban semmit sem változtat azon, hogy az uniós jogalkotó e cikkel olyan rendelkezést írt elő, amely pontosan az érintett helyzetre vonatkozik. A 9. cikk egyértelmű szövegére tekintettel továbbá nem lehet eltekinteni a kívánság írásban történő kifejezésére vonatkozó követelménytől.

Ilyen körülmények között, olyan helyzetben, amikor az érintett személyek nem fejezték ki írásban azon kívánságukat, hogy a kiskorú nemzetközi védelem iránti kérelmének megvizsgálásáért felelős tagállam az a tagállam legyen, amelyben a gyermek családtagjai nemzetközi védelemben részesülő személyekként tartózkodhatnak, a felelős tagállam meghatározását a „Dublin III” rendelet 3. cikkének (2) bekezdése²⁰ alapján kell elvégezni.

Másodszor a Bíróság megállapította, hogy az eljárási irányelv 33. cikke (2) bekezdésének a) pontja nem alkalmazható analógia útján a kiskorú által valamely tagállamban

¹⁸ A „Dublin III” rendelet 2. cikkének c) pontja értelmében.

¹⁹ A „Dublin III” rendelet 2. cikkének f) pontja értelmében.

²⁰ E rendelkezés értelmében amennyiben a „Dublin III” rendeletben felsorolt feltételek alapján egyetlen tagállam sem jelölhető ki felelősként, a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért azon tagállam felelős, amelynél először nyújtották be azt.

A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok

benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelemre, ha nem maga a gyermek, hanem a szülei részesülnek nemzetközi védelemben egy másik tagállamban. E tekintetben a Bíróság emlékeztetett arra, hogy ez az irányelv kimerítően felsorolja azokat a helyzeteket, amelyekben a tagállamok a nemzetközi védelem iránti kérelmet elfogadhatatlannak minősíthetnek. Ezenkívül az ezen elfogadhatatlansági okokat előíró rendelkezés eltérést enged a tagállamok azon kötelezettségétől, hogy minden nemzetközi védelem iránti kérelmet érdemben megvizsgáljanak. E rendelkezés kimerítő és eltérést engedő jellegéből az következik, hogy azt szigorúan kell értelmezni, és ezért nem alkalmazható olyan helyzetre, amely nem felel meg a rendelkezés szövegének. Következésképpen személyi hatálya nem terjedhet ki arra a nemzetközi védelmet kérelmezőre, aki maga nem részesül ilyen védelemben.

1.2.2. Eltartotti viszony

2012. november 6-i K ítélet (nagytanács, C-245/11, [EU:C:2012:685](#))

„343/2003/EK rendelet – Egy harmadik ország állampolgára által a tagállamok egyikében benyújtott menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározása – Humanitárius záradék – E rendelet 15. cikke – Valamely tagállamban korábban menedékjogban részesülő olyan személy, aki súlyos betegsége miatt a menedékkérő gondozására szorul – A rendelet 15. cikkének (2) bekezdése – Az ugyanezen rendelet III. fejezetében előírt feltételek szerint nem felelős, ezen tagállam arra vonatkozó kötelezettsége, hogy megvizsgálja az említett menedékkérő által benyújtott menedékjog iránti kérelmet – Feltételek”

K harmadik országból jogellenesen lépett be Lengyelországba, és 2008 márciusában ott nyújtotta be menedékjog iránti első kérelmét. Ezt követően elhagyta Lengyelországot, és jogellenesen lépett be Ausztriába, ahol csatlakozott az egyik felnőtt fiához, aki e tagállamban már menekült jogállásban részesült házastársával és három kiskorú gyermekükkel együtt. 2008 áprilisában K Ausztriában benyújtotta menedékjog iránti második kérelmét. K menyje K gondozására szorul az újszülöttje, valamint a harmadik országban bekövetkezett komoly megrázkódtatást okozó eseményt követő súlyos betegsége és súlyos fogyatékossága miatt.

Az osztrák hatóságok, miután úgy vélték, hogy a K által benyújtott menedékjog iránti kérelem vizsgálataért a Lengyel Köztársaság a felelős, felkérték e tagállamot K visszavételére, és ezért elutasították az Ausztriában benyújtott menedékjog iránti kérelmét.

Az előterjesztő bíróság azt a kérdést intézte a Bírósághoz, hogy az olyan helyzetben, mint amilyen az előtte fekvő, alkalmazni kell-e a „Dublin II” rendelet 15. cikkében előírt humanitárius záradékot, aminek következtében Ausztria hatáskörrel rendelkezne a menedékjog iránti kérelem elbírálására.

A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok

A Bíróság kimondta, hogy a „Dublin II” rendelet 15. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy abban az esetben, ha a valamely tagállamban menedékjogot élvező olyan személy, aki például súlyos betegsége miatt olyan családtagja gondozására szorul, aki menedékjogot kér, de kérelmét az említett rendelet III. fejezetében előírt feltételeknek megfelelően egy másik tagállam vizsgálja meg, az e személyek lakóhelye szerinti tagállam felelős a menedékjog iránti kérelem vizsgálatáért. A Bíróság megítélése szerinti e tagállamnak kell vállalnia az e felelősséggel együtt járó kötelezettségeket, és kell erről tájékoztatnia az eredetileg felelős tagállamot, még ha ez utóbbi nem is terjesztett elő az említett cikk (1) bekezdésének második mondata szerinti, ilyen értelmű kérelmet.

A „Dublin II” rendelet 15. cikkének (2) bekezdése ugyanis alkalmazandó az olyan függőségi helyzetben, ahol nem maga a menedékkérő szorul az e rendelet III. fejezetében előírt feltételek szerint felelősként megjelölt tagállamtól eltérő tagállamban tartózkodó hozzátartozójának gondozására, hanem az e másik tagállamban tartózkodó hozzátartozó szorul a menedékkérő gondozására. E rendelkezés akkor is alkalmazandó, ha az ott hivatkozott humanitárius okok az e rendelkezés értelmében véve gondozásra szoruló személy vonatkozásában fennállnak, aki – bár az e rendelet 2. cikkének i) pontja értelmében véve nem családtag – családi kötelékben áll a menedékkérővel, és akinek a menedékkérő ténylegesen gondozást tud nyújtani^{21, 22}.

1.3. A területre való belépés

2017. július 26-i Jafari ítélet (nagytanács, C-646/16, [EU:C:2017:586](#)) és 2017. július 26-i A. S. ítélet (nagytanács, C-490/16, [EU:C:2017:585](#))²³

„Előzetes döntéshozatal – 604/2013/EU rendelet – Harmadik országbeli állampolgár által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározása – Nemzetközi védelemben részesülni kívánó kivételesen nagyszámú harmadik országbeli állampolgár érkezése – Határátlépés valamely tagállam hatóságai általi megszervezése egy másik tagállamba való átutazás céljából – Humanitárius okokon alapuló eltérés értelmében engedélyezett beutazás – A 2. cikk m) pontja – A »vízum« fogalma – 12. cikk – Vízum kibocsátása – 13. cikk – Külső határ szabálytalan átlépése”

²¹ Egy harmadik ország állampolgára által a tagállamok egyikében benyújtott menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó szempontok és eljárási szabályok megállapításáról szóló 343/2003/EK tanácsi rendelet részletes alkalmazási szabályainak megállapításáról szóló, 2003. szeptember 2-i 1560/2003/EK bizottsági rendelet (HL 2003. L 222., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 200. o.) 11. cikke (4) bekezdésének megfelelően.

²² Meg kell jegyezni, hogy a „Dublin III” rendeletben a jogalkotó nem kodifikálta a 2012. november 6-i K ítéletből (nagytanács, C-245/11, EU:C:2012:685) eredő ítélkezési gyakorlatot, és korlátozta a tagállamok kötelezettségeit ezen a területen. E rendelet 16. cikke előírja, hogy amennyiben a kérelmező valamely tagállamban jogszerűen tartózkodó gyermeke, testvére vagy szülője támogatására szorul, vagy amennyiben a kérelmező valamely tagállamban jogszerűen tartózkodó gyermeke, testvére vagy szülője szorul a kérelmező támogatására, a tagállamok általában gondoskodnak a kérelmező és a gyermek, testvér, illetve szülő együtt tartásáról vagy egyesítéséről.

²³ Az ítélet szerepel „Az eljárási rendelkezések megsértése” című III.2.1. részben is.

A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok

„Előzetes döntéshozatal – 604/2013/EU rendelet – Harmadik országbeli állampolgár által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározása – Nemzetközi védelemben részesülni kívánó kivételesen nagyszámú harmadik országbeli állampolgár érkezése – Határátlépés valamely tagállam hatóságai általi megszervezése egy másik tagállamba való átutazás céljából – Humanitárius okokon alapuló eltérés értelmében engedélyezett beutazás – 13. cikk – Külső határ szabálytalan átlépése – A határátlépéstől számított tizenkét hónapos határidő – 27. cikk – Jogorvoslat – A bírósági felülvizsgálat terjedelme – 29. cikk – Az átadás végrehajtására rendelkezésre álló hat hónapos határidő – A határidők számítása – Jogorvoslat igénybevétele – Halasztó hatály”

2016-ban egy szíriai állampolgár ([A. S. ítélet, C-490/16](#)) és két afgán család tagjai ([Jafari ítélet, C-646/16](#)) megfelelő vízum hiányában lépték át a Horvátország és Szerbia közötti határt. Ezt követően a horvát hatóságok megszervezték e személyek horvát-szlovén határig történő szállítását annak érdekében, hogy segítsenek nekik más tagállamokba eljutni, hogy ott nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtsanak be.

A szíriai állampolgár ezt követően Szlovéniában nyújtott be ilyen kérelmet, míg az afgán családok tagjai Ausztriában. Ugyanakkor mind Szlovénia, mind Ausztria azon az állásponton volt, hogy mivel a kérelmezők a „Dublin III” rendelet értelmében jogellenesen léptek be Horvátországba, a nemzetközi védelem iránti kérelmük vizsgálata e tagállam hatóságainak feladata.

Az érintett személyek bíróság előtt támadták meg a szlovén és az osztrák hatóságok vonatkozó határozatait, azzal érvelve, hogy a Horvátországba való belépésük nem tekinthető szabálytalanoknak, és ezért a Dublin III rendelet értelmében a szlovén és az osztrák hatóságoknak kell a kérelmüket megvizsgálniuk.

Ebben az összefüggésben intézték az előterjesztő bíróságok azt a kérdést a Bírósághoz, hogy az érintett személyek belépését a „Dublin III” rendelet értelmében jogszerűnek vagy jogellenesnek kell-e tekinteni. Az osztrák bíróság azt is meg kívánta tudni, hogy a horvát hatóságok hozzáállása egyenértékű-e az említett tagállam általi vízumkiadással.

A Bíróság mindenekelőtt kimondta, hogy a „Dublin III” rendelet értelmében a vízum „valamely tagállam engedélye vagy határozata”, amely az „átutazáshoz vagy [az ezen tagállam vagy több tagállam területére történő] belépéshez szükséges”. A „vízum” fogalma így egyrészt a nemzeti közigazgatás által formálisan elfogadott jogi aktusra, nem pedig pusztán tűrésre utal, másrészt pedig a vízum nem keverendő össze a valamely tagállam területére való beengedéssel, ugyanis a vízumot pontosan ennek a beengedésnek a lehetővé tétele érdekében követelik meg.

Ilyen körülmények között a Bíróság megállapította, hogy egy harmadik ország állampolgárának valamely tagállam területére történő beengedése nem minősülhet vízumnak, még akkor sem, ha e beengedés olyan rendkívüli körülmények miatt történik, amelyeket a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyeknek az Unióba való tömeges beáramlása jellemez. A Bíróság továbbá megállapította, hogy a határnak az érintett

A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok

tagállamban alkalmazandó szabályok által előírt feltételek megsértésével történő átlépése szükségszerűen „szabálytalannak” minősül a „Dublin III” rendelet értelmében.

Ami a tagállamoknak a Schengeni határellenőrzési kódex²⁴ alapján fennálló azon jogát illeti, hogy humanitárius okokból engedélyezzék a területükre való beutazást olyan harmadik országbeli állampolgárok számára, akik nem teljesítik a beutazási feltételeket, a Bíróság emlékeztetett arra, hogy ezen engedély csak az érintett tagállam területére érvényes, a többi tagállam területére nem.

Annak elfogadása továbbá, hogy egy harmadik ország állampolgárának valamely tagállam által humanitárius okokból engedélyezett beutazása az ilyen állampolgárra főszabály szerint előírt beutazási feltételektől eltérve nem minősülne szabálytalan határátlépésnek, azt jelentené, hogy e tagállam nem lenne felelős az e személy által egy másik tagállamban benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért. Márpedig e következtetés összeegyeztethetetlen lenne a „Dublin III” rendelettel, amely a személy nemzetközi védelem iránti kérelme vizsgálatának felelősségét az e személy Unió területére történő első belépése szerinti tagállamra ruházza. Így az a tagállam, amely úgy határozott, hogy humanitárius okokból engedélyezi azon harmadik országbeli állampolgárnak a területére való beutazását, aki nem rendelkezik vízummal és nem részesül vízummentességben, nem mentesülhet e felelőssége alól.

E körülmények között a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a „szabálytalan határátlépés” fogalma magában foglalja azt a helyzetet is, amikor valamely tagállam – humanitárius okokra hivatkozva és a harmadik országbeli állampolgárokkal szemben főszabály szerint előírt beutazási feltételektől eltérve – harmadik országbeli állampolgárokat enged be a területére.

A „Dublin III” rendelet, a 2001/55 irányelv és az EUMSZ 78. cikk (3) bekezdése által létrehozott mechanizmusokra hivatkozva a Bíróság továbbá megállapította, hogy az a körülmény, hogy a határátlépésre kivételesen nagyszámú, nemzetközi védelmet kérelmező harmadik országbeli állampolgár érkezése alkalmával került sor, nem döntő jelentőségű.

A Bíróság hangsúlyozta továbbá, hogy e harmadik országbeli állampolgárok átvételét megkönnyítheti, ha más tagállamok a szolidaritás szellemében egyoldalúan vagy összehangoltan alkalmazzák a „szuverenitási záradékot”, amely lehetővé teszi számukra, hogy úgy határozzanak, megvizsgálják a hozzájuk benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelmeket még akkor is, ha a „Dublin III” rendeletben szereplő feltételek alapján nem ők a felelősök ezért.

²⁴ A 2013. június 26-i 610/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelettel (HL 2013. L 182., 1. o.) módosított, a személyek határátlépésére irányadó szabályok közösségi kódexének létrehozásáról szóló, 2006. március 15-i 562/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2006. L 105., 1. o.; helyesbítés: HL 2015. L 57., 19. o.).

A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok

Végül emlékeztetett arra, hogy a nemzetközi védelmet kérelmező személynek az illetékes tagállam számára történő átadása nem hajtható végre, ha a nemzetközi védelmet kérő harmadik országbeli állampolgárok kivételesen nagy számban történő érkezését követően fennáll annak a tényleges kockázata, hogy az érintett személyt embertelen és megalázó bánásmódnak vetnék alá, ha az átadásra sor kerülne.

2. Eltérések a felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételektől

2.1. A Charta 4. cikke megsértésének veszélye

A Charta 4. cikke – amely kimondja, hogy „senkit nem lehet kínzásnak, embertelen vagy megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni” – megsértésének veszélye befolyásolhatja a nemzetközi védelem iránti kérelmek elbírálásáért felelős tagállam meghatározását. Az esettől függően veszélynek minősülhet:

- a menekültügyi eljárás és a nemzetközi védelmet kérelmezőkre vonatkozó befogadási feltételek rendszerszintű hiányosságai abban a tagállamban, amelynek a kérelmezőt át kellene adni;
- a kérelmező különleges állapota a felelősként kijelölt tagállamnak történő átadáskor;
- a menekültügyi eljárás végén a nemzetközi védelemben részesülők életkörülményei abban a tagállamban, amelynek a kérelmezőt át kellene adni.

2011. december 21-i N. S. és társai ítélet (nagytanács, C-411/10 és C-493/10, [EU:C:2011:865](#))

„Uniós jog – Elvek – Alapvető jogok – Az uniós jog végrehajtása – Embertelen vagy megalázó bánásmód tilalma – Közös európai menekültügyi rendszer – 343/2003/EK rendelet – »Biztonságos ország« fogalma – Menedékkérő felelős tagállamnak való átadása – Kötelezettség – Az alapvető jogok felelős tagállam általi tiszteletben tartására vonatkozó megdönthető vélelem”

Az ezen ítéleteket megalapozó ügyek olyan menedékkérőre vonatkoztak, akik az Európai Unióba Görögországon keresztül léptek be, az Egyesült Királyságba vagy Írországba utaztak, és megtagadták, hogy átadják őket Görögországnak. Ezek a személyek ellenezték a Görögországba való visszaküldésüket, arra hivatkozva, hogy az ottani menekültügyi eljárások tekintetében súlyos hiányosságok tapasztalhatók, rendkívül alacsony arányban adják meg a menedékjogot, a bírósági jogorvoslatok nem elegendőek és nehezen hozzáférhetőek, és a menedékkérők befogadásának feltételei nem megfelelőek.

Ebben az összefüggésben kérdezték az előterjesztő bíróságok azt a Bíróságtól, hogy – a görög menekültügyi rendszer túlterheltségére és ennek a kérelmezőkkel kapcsolatos bánásmódra és kérelmeik megvizsgálására gyakorolt hatásaira tekintettel – azoknak a tagállami hatóságoknak, amelyeknek át kell adniuk a kérelmezőket Görögországnak,

előzetesen ellenőrizniük kell-e azt, hogy e tagállam ténylegesen tiszteletben tartja-e az alapvető jogokat. Azt a kérdést is felteszik, hogy amennyiben ez a tagállam nem tartja tiszteletben az alapvető jogokat, kötelesek-e ezek a hatóságok átvállalni a felelősséget a kérelem megvizsgálásáért.

A Bíróság először is emlékeztetett arra, hogy a közös európai menekültügyi rendszer kialakításakor abból a feltételezésből indultak ki, hogy az abban részt vevő valamennyi állam tiszteletben tartja az alapvető jogokat, és a tagállamok e tekintetben kölcsönös bizalmat tanúsíthatnak egymás iránt. A Bíróság erre az alapelvre támaszkodva vizsgálja, hogy azoknak a nemzeti hatóságoknak, amelyeknek át kell adniuk a kérelmezőt a „Dublin II” rendelet alapján a menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős állam részére, előzetesen vizsgálniuk kell-e azt, hogy ebben az államban tiszteletben tartják-e a személyek alapvető jogait.

A Bíróság e tekintetben rámutatott arra, hogy bár a menedékjogi szabályok csekélyebb mértékű megsértése nem elegendő ahhoz, hogy megíúsuljon a menedékkérőnek az elsődlegesen felelős tagállam részére történő átadása, az uniós joggal ellentétes az a megdönthetetlen vélelem, amely szerint a rendelet alapján felelősként kijelölt tagállam tiszteletben tartja az európai uniós alapvető jogokat. A tagállamok – ideértve a nemzeti bíróságokat is – kötelessége ugyanis, hogy ne adják át a menedékkérőt a felelősként kijelölt tagállamnak, ha tudomással kell bírniuk arról, hogy e tagállamban a menekültügyi eljárást és a menedékkérők befogadásának feltételeit illetően tapasztalható rendszerszintű hiányosságok miatt alapos okkal, bizonyítottan feltételezhető, hogy a kérelmező a Charta 4. cikke értelmében embertelen vagy megalázó bánásmód tényleges veszélyének lesz kitéve.

A Bíróság továbbá hozzátette, hogy annak a tagállamnak, amelyek át kell adnia a kérelmezőt a rendelet alapján a menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelősként kijelölt olyan állam részére, amely ennek kapcsán leküzdhetetlen nehézséggel szembesül – fenntartva azt a jogot, hogy maga vizsgálja meg a kérelmet – a rendelet további feltételeit is meg kell vizsgálnia annak megállapítása érdekében, hogy a rangsorban következő valamelyik feltétel alapján meg lehet-e egy másik tagállamot határozni felelősként a menedékjog iránti kérelem megvizsgálására. E tekintetben ügyelnie kell azonban arra, hogy a kérelmező alapvető jogainak megsértésével járó helyzetet ne súlyosbítsa a felelős állam meghatározására irányuló, aránytalanul hosszú ideig tartó eljárással. Szükség esetén a kérelmet neki magának kell megvizsgálania.

Hangsúlyozni kell, hogy a Bíróság ebben az ítéletben állapította meg először, hogy a tagállamok kötelesek a „Dublin II” rendeletben a felelős tagállam meghatározására vonatkozóan meghatározott feltételektől eltérni, ha a felelős tagállamban a menekültügyi eljárást és a menedékkérők befogadásának feltételeit illetően tapasztalható rendszerszintű hiányosságok miatt embertelen vagy megalázó bánásmód tényleges veszélyének lenne kitéve a menedékkérő. Az ítélkezési gyakorlat által

A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok

kialakított ezen elvet később a „Dublin III” rendelet (a 3. cikk (2) bekezdésének második albekezdése) kodifikálta.²⁵

2013. november 14-i Puid ítélet (nagytanács, C-4/11, [EU:C:2013:740](#)).

„Menekültügy – Az Európai Unió Alapjogi Chartája – 4. cikk – 343/2003/EK rendelet – A 3. cikk (1) és (2) bekezdése – Valamely harmadik ország állampolgára által a tagállamok egyikében benyújtott menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározása – 6–12. cikk – A felelős tagállam meghatározásának feltételei – 13. cikk – Kisegítő rendelkezés”

Az iráni állampolgárságú K. Puid Görögországon keresztül illegálisan érkezett Németországba. A Németországban benyújtott menedékjog iránti kérelmét elfogadhatatlannak nyilvánították azzal az indokkal, hogy a „Dublin II” rendelet értelmében Görögország a kérelem elbírálására illetékes tagállam. Az utóbbi államba való visszairányítását megelőzően azonban K. Puid keresetet indított a menedékjog iránti kérelmét elfogadhatatlannak nyilvánító és a Görögországba való átadását elrendelő határozat megsemmisítése iránt, amelynek első fokon helyt adott a bíróság, mivel úgy ítélte meg, hogy a menedékkérők befogadásának és a menedékjog iránti kérelmek görögországi elbírálásának feltételeire tekintettel Németország köteles megvizsgálni a kérelmet.

Az elsőfokú bíróság határozata ellen benyújtott fellebbezés tárgyában eljáró, előterjesztő bíróság ebben az összefüggésben különösen azt a kérdést intézte a Bírósághoz, hogy a „Dublin II” rendelet biztosítja-e a menedékkérő számára azt a jogot, hogy kérelmének megvizsgálását kérje a tagállamtól, ha ez az állam az alapvető jogai megsértésének veszélye miatt nem tudja őt átadni az eredetileg illetékesként kijelölt tagállamnak.

A Bíróság mindenekelőtt emlékeztetett arra, hogy a tagállamok kötelessége, hogy ne adják át az eredetileg felelősként kijelölt tagállamnak a menedékkérőt, ha e tagállamban a menekültügyi eljárást és a menedékkérők befogadásának feltételeit illetően tapasztalható rendszerszintű hiányosságok miatt alapos okkal, bizonyítottan feltételezhető, hogy a kérelmező embertelen vagy megalázó bánásmód tényleges veszélyének lenne kitéve. E tekintetben a Bíróság megjegyezte, hogy bár ilyen helyzetben a tagállam dönthet úgy, hogy maga vizsgálja meg a kérelmet, erre főszabály szerint nem köteles. Ebben az esetben a rendeletben meghatározott feltételek további vizsgálatával meg kell határozni a menedékjog iránti kérelem elbírálásáért felelős tagállamot. Ha nem tudja azt azonosítani, akkor az első olyan tagállam felelős a

²⁵ „Amennyiben egy kérelmezőt lehetetlen az elsődlegesen felelősnek kijelölt tagállamnak átadni, mivel megalapozott okokból feltételezhető, hogy az adott tagállamban a menekültügyi eljárásnak és a kérelmezőkre vonatkozó befogadási feltételeknek szisztematikus hiányosságai vannak, aminek eredményeként [a Charta] 4. cikke értelmében vett embertelen vagy megalázó bánásmód kockázata áll fenn, a felelős tagállam meghatározására vonatkozó eljárást lefolytató tagállam tovább vizsgálja a III. fejezetben meghatározott feltételeket annak megállapítása érdekében, hogy egy másik tagállam kijelölhető-e felelős tagállamnak.”

A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok

menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért, amelynél a menedékjog iránti kérelmet benyújtották.

Végül a Bíróság kiemelte, hogy annak a tagállamnak, amelyben a menedékkérő tartózkodik, ügyelnie kell arra, hogy a kérelmező alapvető jogainak megsértésével járó helyzetet ne súlyosbítsa a felelős állam meghatározására irányuló, aránytalanul hosszú ideig tartó eljárással. Következésképpen szükség esetén a kérelmet neki magának kell megvizsgálania.

2017. február 16-i C. K. és társai ítélet (ötödik tanács, C-578/16 PPU, [EU:C:2017:127](#))²⁶

„Előzetes döntéshozatal – A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség – Határok, menekültügy és bevándorlás – A dublini rendszer – 604/2013/EU rendelet – Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 4. cikke – Embertelen vagy megalázó bánásmód – Súlyosan beteg menedékkérőnek a kérelme megvizsgálásáért felelős államnak való átadása – Azon megalapozott okok hiánya, amelyek alapján feltételezhető, hogy ebben a tagállamban rendszerszintű hiányosságok állnak fenn – Az arra a tagállamra háruló kötelezettségek, amelynek az átadást el kell végeznie”

Egy szír és egy egyiptomi állampolgár Horvátország által kiállított vízummal lépett be az Európai Unió területére, majd Szlovéniában menedékjog iránti kérelmet terjesztett elő. A szlovén hatóságok a horvát hatóságokhoz fordultak az érintettek átvételére vonatkozó megkereséssel, mivel Horvátország volt a menedékjog iránti kérelmeik megvizsgálásáért felelős tagállam a „Dublin III” rendelet 12. cikkének (2) bekezdése értelmében.

Horvátország e kérelemnek helyt adott. Mindazonáltal, mivel a szír állampolgár várandós volt, az érintettek átvételét el kellett halasztani a gyermek megszületéséig. Ezt követően az érintettek ellenezték a Horvátországnak való átadásukat arra hivatkozva, hogy az kedvezőtlen következményekkel járna a szír állampolgár egészségi állapotára (aki veszélyeztetett terhes volt, és a szülés óta pszichológiai jellegű nehézségekkel küzdött), amely következmények esetlegesen az újszülött gyermekük jóllétét is érintenék, valamint arra hivatkozva, hogy Horvátországban faji jellegű kijelentések és testi erőszak áldozatai voltak.

Ebben az összefüggésben kérdezte azt az előterjesztő bíróság, hogy amennyiben a különösen súlyos mentális vagy testi betegséggel rendelkező menedékkérő átadása az érintett egészségi állapota jelentős és orvosolhatatlan romlásának tényleges és bebizonyosodott kockázatát vonja maga után, az átadás ilyen az említett cikk értelmében embertelen és megalázó bánásmódnak minősül-e, és ha igen, akkor az érintett tagállam köteles-e alkalmazni a „Dublin III” rendelet 17. cikkének

²⁶ Az ítélet szerepel „Az érintett tagállam számára fenntartott mérlegelési záradék” című I.2.2. részben is.

A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok

(1) bekezdésében foglalt „mérlegelési záradékot” és vizsgálhatja-e a szóban forgó menedékjog iránti kérelmet.

A Bíróság a [2011. december 21-i N. S. és társai ítélettel \(C-411/10 és C-493/10, EU:C:2011:865\)](#) kialakított ítélkezési gyakorlatát tovább folytatva megállapította, hogy még ha nincsenek is olyan megalapozott okok, amelyek alapján feltételezhető, hogy a menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállamban rendszerszintű hiányosságok állnak fenn, a menedékkérő átadására csak olyan feltételek mellett kerülhet sor, amelyek kizárják, hogy az átadás annak a tényleges és bebizonyosodott kockázatát vonja maga után, hogy az érintett a Charta 4. cikke szerinti embertelen vagy megalázó bánásmódnak lesz kitéve.

A Bíróság hozzátette, hogy amennyiben a különösen súlyos mentális vagy testi betegséggel rendelkező menedékkérő átadása az érintett egészségi állapota jelentős és orvosolhatatlan romlásának tényleges és bebizonyosodott kockázatát vonja maga után, az átadás ilyen bánásmódnak tekintendő. A Bíróság szerint tehát az átadásnak az érintett egészségi állapotára gyakorolt hatására vonatkozó minden komoly kétséget az átadást foganatosító tagállam hatóságainak és – adott esetben – bíróságainak a feladata kizárni, megtéve az ahhoz szükséges óvintézkedéseket, hogy az átadásra olyan körülmények között kerüljön sor, amelyek lehetővé teszik e személy egészségi állapotának megfelelő és elégséges megóvását. Amennyiben az ekképpen megtett óvintézkedések – figyelemmel az érintett menedékkérő betegségének különös súlyosságára – nem elegendőek annak biztosításához, hogy átadása nem fogja egészségi állapota jelentős és orvosolhatatlan romlásának tényleges kockázatát eredményezni, az érintett tagállam hatóságainak fel kell függeszteniük az érintett átadásának végrehajtását mindaddig, amíg állapota alkalmassá nem teszi az átadásra.

Egyébiránt amennyiben a tagállam tudomására jut, hogy az érintett menedékkérő egészségi állapota rövid időn belül nem javul, illetve ha az eljárás hosszabb időre való felfüggesztése az érintett állapota romlásának kockázatával jár, dönthet úgy, hogy maga vizsgálja meg a menedékkérő kérelmét a „mérlegelési záradék” alkalmazásával, azonban nem köteles erre. Mindenesetre abban az esetben, ha az érintett menedékkérő egészségi állapota nem teszi lehetővé a megkereső tagállam számára, hogy az átadást a „Dublin III” rendelet 29. cikkének (1) bekezdésében előírt hat hónapos határidő lejárta előtt elvégezze, a felelős tagállam a Bíróság szerint mentesül az érintett személy átvételére irányuló kötelezettsége alól, a felelősség pedig az első tagállamra száll át.

A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok

2019. március 19-i Jawo ítélet (nagytanács, C-163/17, [EU:C:2019:218](#))²⁷

„Előzetes döntéshozatal – A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség – A dublini rendszer – 604/2013/EU rendelet – A menedékkérőnek a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállamnak való átadása – A »szökés« fogalma – Az átadási határidő meghosszabbításának szabályai – Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 4. cikke – Embertelen vagy megalázó bánásmódnak a menekültügyi eljárást követő komoly veszélye – A nemzetközi védelemben részesülő személyek életkörülményei az említett tagállamban”

Egy gambiai állampolgár Olaszországon keresztül lépett be az Európai Unióba, és az előbbi államban menedékgig iránti kérelmet nyújtott be, majd Németországba utazott, ahol új kérelmet terjesztett elő. A német hatóságok – miután az olasz hatóságoktól kérték az érintett visszavételét – elutasították a menedékgig iránti kérelmét és elrendelték az Olaszországba történő kiutasítását. Az átadás első megkísérlése meghiúsult amiatt, hogy a kérelmező nem tartózkodott a közösségi szálláson számára kijelölt lakrészben. Mivel a német hatóságok ekkor úgy ítélték meg, hogy megszökött, a „Dublin III” rendelet 29. cikke (2) bekezdésének megfelelően figyelmeztették az olasz hatóságokat arról, hogy nem lehet az átadást lefolytatni, és meghosszabbították a határidőt. E cikk szerint az átadás lefolytatásának határideje hat hónap, de legfeljebb tizennyolc hónapra meghosszabbítható, ha a kérelmező megszökök. Ezt követően az érintett kijelentette, hogy egy barátjához látogatott, és nem tudott arról, hogy be kellett volna jelentenie távollétét. Ezzel párhuzamosan keresetet terjesztett elő az átadásra vonatkozó határozattal szemben, és ennek elutasítását követően fellebbezést nyújtott be a kérdést előterjesztő bírósághoz. E fellebbezés keretében arra hivatkozott, hogy mivel nem volt szökésben, a német hatóságok nem voltak jogosultak arra, hogy meghosszabbítsák az Olaszországnak történő átadásának határidejét. Arra is hivatkozott, hogy Olaszországban a menedékgig terén olyan rendszerszintű hiányosságok állnak fenn, amelyek akadályát képezik annak, hogy átadják ezen államban.

A kérdést előterjesztő bíróság különösen az ilyen átadás jogszerűségéről kérdezte a Bíróságot, ha fennáll a veszélye annak, hogy az érintett a menekültügyi eljárás eredményeként embertelen vagy megalázó bánásmód komoly veszélyének lesz kitéve a nemzetközi védelemben részesülő személyek említett tagállamban fennálló életkörülményei miatt.

A Bíróság e tekintetben kimondta, hogy jóllehet a „Dublin III” rendelet 3. cikkének (2) bekezdése csak azt a helyzetet képezi le, amely a [2011. december 21-i N. S. és társai ítélet \(C-411/10 és C-493/10, EU:C:2011:865\)](#) alapjául szolgált, amelyben e veszély a menekültügyi eljárás rendszerszintű hiányosságaiból eredt, az átadás minden olyan helyzetben kizárt, amikor komoly és bizonyítékokkal alátámasztott okok léteznek annak

²⁷ Az ítélet szerepel az „Átadási határidő” című II.3. részében is.

A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok

feltételezésére, hogy a kérelmező átadásakor, a menekültügyi eljárás során vagy azt követően ilyen veszélynek lesz kitéve. Végül a Bíróság rámutatott arra, hogy az állítólagos hiányosságok ténylegességét az átadásra vonatkozó határozattal szembeni jogorvoslat tárgyában eljáró nemzeti bíróságnak objektív, megbízható, pontos és kellően aktuális adatok alapján, valamint az uniós jog által biztosított alapvető jogok védelmi szintjére tekintettel kell értékelnie.

A Bíróság továbbá pontosította, hogy e hiányosságoknak el kell érniük a súlyosság különösen jelentős mértékét. A nemzetközi védelemre jogosult személyek életkörülményeit illetően e mértéket eléri, ha a nemzeti hatóságok által tanúsított közöny azzal a következménnyel jár, hogy valamely személy – akaratától és személyes választásától függetlenül – súlyos anyagi nélkülözéssel szembesül, ami miatt képtelen legalapvetőbb szükségleteit kielégíteni, és sérti a fizikai vagy lelki egészségét vagy az emberi méltóságát. Az a tény viszont, hogy a nemzetközi védelemben részesülő személyek számára általában nem állnak rendelkezésre a családi szolidaritás olyan formái, amelyekhez az érintett tagállam állampolgárai a szociális rendszer elégtelenségeinek orvoslása céljából fordulnak, nem elegendő annak megállapításához, hogy a kérelmező e tagállamnak való átadása esetén ilyen helyzettel szembesülne. Hasonlóképpen, az ilyen védelemben részesülő személyeket megillető, integrációt elősegítő programok végrehajtását illető hiányosságok fennállása sem elegendő e megállapításhoz. Mindenesetre önmagában az, hogy a szociális védelem és/vagy az életkörülmények a megkereső tagállamban kedvezőbbek, mint a kérelem megvizsgálásáért főszabály szerint felelős tagállamban, nem elegendő azon következtetéshez, hogy a második tagállamban embertelen vagy megalázó bánásmód veszélye áll fenn.

2024. február 24-i Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Kölcsönös bizalom átadás esetén) ítélet (negyedik tanács, C-392/22, [EU:C:2024:195](#))

„Előzetes döntéshozatal – Közös menekültügyi és bevándorlási politika – Nemzetközi védelem iránti kérelem – Az Európai Unió Alapjogi Chartája – 4. cikk – Embertelen vagy megalázó bánásmód veszélye – A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok – 604/2013/EU rendelet – A 3. cikk (2) bekezdése – A kérelmező felelős tagállam általi visszavételét kérő és a kérelmezőt ez utóbbi tagállamnak átadni kívánó tagállam kötelezettségeinek terjedelme – A kölcsönös bizalom elve – A rendszerszintű hiányosságokból eredő embertelen vagy megalázó bánásmód valós veszélyére vonatkozó bizonyítékok és bizonyítási szint – Harmadik országba történő azonnali visszaküldésre (pushback) és a határellenőrző pontokon való őrizetre irányuló gyakorlat”

A rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch ('s-Hertogenboschban eljáró hágai bíróság, Hollandia) által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem alapján a Bíróság a nemzetközi védelmet kérelmezőnek az e kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam által abban az esetben történő visszavételét kérő tagállam

A nemzetközi védelem iránti kérelem
megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási
szabályok

kötelezettségeinek terjedelméről határozott, ha az előbbi tagállam olyan gyakorlatokat
alkalmaz, mint az azonnali visszaküldés („pushback”) és a határellenőrző pontokon
történő őrizetbe vétel.

2021. november 9-én X szíriai állampolgár Lengyelországban nemzetközi védelem iránti
kérelmet nyújtott be. Ezt követően 2021. november 21-én Hollandiába utazott, ahol
másnap új nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott be. 2022. február 1-jén
Lengyelország helyt adott Hollandia azon kérelmének, hogy a „Dublin III” rendelet
rendelkezéseinek megfelelően vegye vissza X-et. Ezt követően a Staatssecretaris van
Justitie en Veiligheid (igazságügyi és biztonsági államtitkár, Hollandia) 2022. április 20-i
határozatában nem vette figyelembe az X által Hollandiában benyújtott nemzetközi
védelem iránti kérelmet, azzal az indokolással, hogy Lengyelország felelős a kérelem
megvizsgálásáért, és elutasította az X által az átadásával szemben felhozott érveket.

X e határozattal szemben a Lengyelországnak történő átadásának megtiltása iránti
keresetet indított a kérdést előterjesztő bíróság előtt, amelyben többek között azt
állította, hogy a lengyel hatóságok megsértették alapvető jogait. Állítása szerint egyrészt
a lengyel területre való belépését követően három alkalommal alkalmaztak vele
szemben azonnali visszaküldést Belaruszba. Másrészt körülbelül egy hétig a
határőrközpontban tartották fogva, ahol nagyon rossz bánásmódban részesült,
különösen az élelem és az orvosi ellátás hiánya miatt. X jelezte, hogy attól tart, hogy az
alapvető jogait ismét megsértik, ha átadják Lengyelországnak.

A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság úgy vélte, hogy objektív, megbízható,
pontos és kellően naprakész információk alapján megállapítható, hogy Lengyelország
évek óta szisztematikusan megsérti a harmadik országok állampolgárainak alapvető
jogait azáltal, hogy rendszeresen erőszak alkalmazásával kísért, azonnali
visszaküldéseket hajt végre, és a területére jogellenesen belépő, harmadik országbeli
állampolgárokat rendszerint „rettenetesnek” minősíthető körülmények között tartja
fogva.

Ilyen feltételek mellett azt a kérdést tette fel a Bíróságnak, hogy az a tény, hogy a
harmadik országbeli állampolgár nemzetközi védelem iránti kérelmének
megvizsgálásáért felelős tagállam a határán ilyen kérelmet benyújtani kívánó harmadik
országbeli állampolgárral szemben azonnali visszaküldést, valamint a határellenőrző
pontjain történő őrizetbe vételt alkalmaz, akadályát képezi-e annak, hogy ezen
állampolgárt átadják ennek a tagállamnak. Azt is kérte a Bíróságtól, hogy adjon
iránymutatást azon veszély fennállásának értékelésére vonatkozóan, hogy ezen
állampolgár embertelen vagy megalázó bánásmódnak lesz kitéve.

A Bíróság mindenekelőtt megerősítette, hogy a jelen ügyben a kérdést előterjesztő
bíróság által megállapítottakhoz hasonló, azonnali visszaküldésre és határellenőrző
pontokon való őrizetre irányuló gyakorlat összeegyeztethetetlen az uniós joggal, és a
menekültügyi eljárást és a menedékkérők befogadásának feltételeit illetően súlyos
hiányosságnak minősülnek. Egyrészt ugyanis az azonnali visszaküldésre irányuló

gyakorlat sérti a 2013/32 irányelv 6. cikkét, amely a közös európai menekültügyi rendszer egyik alapja. Másrészt sértheti a Chartának a Genfi Egyezmény²⁸ 33. cikkével összefüggésben értelmezett 18. cikkében, valamint 19. cikkének (2) bekezdésében alapvető jogként biztosított visszaküldés tilalmának elvét. A határellenőrző pontokon történő őrizetben tartásra irányuló gyakorlatot illetően a 2013/33 irányelv (15) preambulumbekzdése és a „Dublin III” rendelet (20) preambulumbekzdése szerint senki sem tartható őrizetben kizárólag azon az alapon, hogy nemzetközi védelmet kér.

Mindazonáltal az a tény, hogy a harmadik országbeli állampolgár nemzetközi védelem iránti kérelmének megvizsgálásáért felelős tagállam azonnali visszaküldést, valamint a határellenőrző pontjain történő őrizetet alkalmazott, önmagában nem jelenti akadályát annak, hogy ezen állampolgárt átadják ennek a tagállamnak. Ahhoz ugyanis, hogy erre az átadásra ne kerülhessen sor, a megállapított hiányosságoknak meg kell felelniük a „Dublin III” rendelet 3. cikke (2) bekezdésének második albekezdésében foglalt két együttes feltételnek, amelyek szerint csak azok a „szisztematikus” hiányosságok zárják ki az átadást, „aminek eredményeként [a Charta] 4. cikke értelmében vett embertelen vagy megalázó bánásmód kockázata áll fenn”. Ebből az következik egyrészt, hogy a megállapított hiányosságoknak általánosságban a nemzetközi védelmet kérelmezőkre, vagy legalábbis azok bizonyos csoportjaira alkalmazandó menekültügyi eljárást és befogadási feltételeket kell érinteniük. Másrészt komoly és megalapozott okokból feltételezhető, hogy az érintett harmadik országbeli állampolgár az átadás során vagy annak következtében annak a valós veszélynek lenne kitéve, hogy ilyen gyakorlatot alkalmaznak vele szemben, és ez olyan súlyos anyagi nélkülözést jelenthet számára, amely a Charta 4. cikke által tiltott embertelen vagy megalázó bánásmódhoz hasonlíthatóan súlyos helyzetbe sodorhatja.

A „Dublin III” rendelet 3. cikke (2) bekezdése második albekezdése alkalmazásának kezdeményezését lehetővé tévő bizonyítottsági szintet és bizonyítási szabályokat illetően – az e rendelkezésben foglalt konkrét pontosítások hiányában – a rendelet általános rendelkezéseire és felépítésére kell hivatkozni. Ebből először is az következik, hogy a nemzetközi védelmet kérelmezőt a felelős tagállam részére átadni kívánó tagállamnak az átadást megelőzően figyelembe kell vennie az említett kérelmező által szolgáltatott valamennyi információt, különösen azzal kapcsolatban, hogy esetlegesen fennáll-e annak valós veszélye, hogy az átadás időpontjában vagy azt követően a Charta 4. cikke értelmében vett embertelen vagy megalázó bánásmódban részesül. Másodszor, az átadást végrehajtani kívánó tagállamnak együtt kell működnie a tények megállapításában, illetve objektív, megbízható, pontos és kellően aktuális adatok alapján, valamint az uniós jog által biztosított alapvető jogok védelmi szintjére tekintettel értékelnie kell ennek a veszélynek a ténylegességét, adott esetben saját kezdeményezésére tekintetbe véve azokat a releváns információkat, amelyeket a felelős

²⁸ Az 1967. január 31-i New York-i jegyzőkönyvvel kiegészített, a menekültek helyzetéről szóló 1951. július 28-i genfi egyezmény.

A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok

tagállamban a menekültügyi eljárás és a nemzetközi védelmet kérelmezőkre vonatkozó befogadási feltételek vonatkozásában esetlegesen fennálló rendszerszintű hiányosságokkal kapcsolatban nem hagyhat figyelmen kívül. Harmadszor, e tagállamnak el kell tekintenie az átadástól, amennyiben komoly és megalapozott okokból feltételezhető, hogy átadás esetén fennáll a Charta 4. cikkével ellentétes ilyen bánásmód valós veszélye. Ilyen esetben a felelős tagállam meghatározására vonatkozó eljárást lefolytató tagállamnak tovább kell vizsgálnia a „Dublin III” rendelet III. fejezetében meghatározott feltételeket annak megállapítása érdekében, hogy egy másik tagállam kijelölhető-e felelős tagállamként.

Mindemellett az átadást végrehajtani kívánó tagállam olyan egyedi biztosítékokat kérhet a felelős tagállamtól, amelyek elegendők az embertelen vagy megalázó bánásmódnak az átadás esetén fennálló valós veszélyének kizárásához, és amennyiben ezeket a garanciákat megadják, és azok hitelesnek és elegendőnek tűnnek az ilyen bánásmód valós veszélyének kizárásához, lefolytathatja az átadást.

2.2. Az érintett tagállam számára fenntartott mérlegelési záradék

A „Dublin II” rendelet 3. cikkének (2) bekezdésében, majd a „Dublin III” rendelet 17. cikkében foglalt mérlegelési záradékok értelmében minden tagállam megvizsgálhatja a harmadik ország állampolgára által hozzá benyújtott menedékjog iránti kérelmet akkor is, ha annak megvizsgálásáért az e rendeletekben megállapított feltételek szerint nem felelős.

2013. május 30-i Halaf ítélet (negyedik tanács, C-528/11, [EU:C:2013:342](#))

„Menekültügy – 343/2003/EK rendelet – A harmadik állam állampolgára által az egyik tagállamban benyújtott, menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározása – A 3. cikk (2) bekezdése – A tagállamok mérlegelési jogköre – Az Egyesült Nemzetek Menekültügyi Főbiztosságának szerepe – A tagállamok azon kötelezettsége, hogy ezen intézmény véleményét kérjék – Hiány”

Z. F. Halaf iraki állampolgár menedékjog iránti kérelmet nyújtott be Bulgáriában. Mivel az Eurodac rendszerben történő keresés során kiderült, hogy korábban Görögországban már benyújtott menedékjog iránti kérelmet, az egyik bolgár hatóság a visszavételét kérte a görög hatóságoktól. Mivel a bolgár hatóság a „Dublin II” rendeletben megállapított határidőn²⁹ belül nem kapott választ a megkeresésre, úgy ítélte meg,³⁰ hogy a Görög Köztársaság hozzájárult Z. F. Halaf visszavételéhez és engedélyezte a Görögországba

²⁹ A „Dublin II” rendelet 20. cikke (1) bekezdése b) pontjának második mondata.

³⁰ E rendelet 20. cikke (1) bekezdésének c) pontja alapján.

A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok

való átszállítását. Z. F. Halaf keresetet indított a kérdést előterjesztő bíróság előtt, és e határozat hatályon kívül helyezését kérte. Többek között azzal indokolta keresetét, hogy az Egyesült Nemzetek Menekültügyi Főbiztossága felszólította az európai kormányokat arra, ne küldjenek vissza több menedékkérőt Görögországba.

A kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei voltak azzal kapcsolatban, hogy ebben az összefüggésben van-e lehetőség a „Dublin II” rendelet 3. cikkének (2) bekezdésében szereplő humanitárius záradék alkalmazására, figyelembe véve, hogy Z. F. Halaf esetében nem áll fenn olyan körülmény, amely lehetővé tenné a rendelet 15. cikkének alkalmazását.

A Bíróság először is kimondta, hogy a „Dublin II” rendelet 3. cikkének (2) bekezdése lehetővé teszi az e rendelet III. fejezetében felsorolt feltételek alapján nem felelős tagállam számára a menedékjog iránti kérelem megvizsgálását akkor is, ha nem áll fenn olyan körülmény, amely miatt alkalmazni lehetne az említett rendelet 15. cikkében szereplő humanitárius záradékot. E lehetőség nem függ attól, hogy az említett feltételek alapján felelős tagállam nem válaszolt az érintett menedékkérő visszavétele iránti kérelemre. Rámutatott arra, hogy az a tagállam, amelynek területén a menedékkérő tartózkodik, nem köteles a felelős tagállam meghatározására vonatkozó eljárás során az Egyesült Nemzetek Menekültügyi Főbiztosságának véleményét kérni, ha e szervezet dokumentumaiból kitűnik, hogy a „Dublin II” rendelet III. fejezetében felsorolt feltételek alapján felelős tagállam megsérti a menekültügyre vonatkozó uniós jogi szabályokat.

2017. február 16-i C. K. és társai ítélet (ötödik tanács, C-578/16 PPU, [EU:C:2017:127](#))³¹

„Előzetes döntéshozatal – A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség – Határok, menekültügy és bevándorlás – A dublini rendszer – 604/2013/EU rendelet – Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 4. cikke – Embertelen vagy megalázó bánásmód – Súlyosan beteg menedékkérőnek a kérelme megvizsgálásáért felelős államnak való átadása – Azon megalapozott okok hiánya, amelyek alapján feltételezhető, hogy ebben a tagállamban rendszerszerű hiányosságok állnak fenn – Az arra a tagállamra háruló kötelezettségek, amelynek az átadást el kell végeznie”

Egy szír és egy egyiptomi állampolgár Horvátország által kiállított vízummal lépett be az Európai Unió területére, majd Szlovéniában menedékjog iránti kérelmet terjesztett elő. A szlovén hatóságok a horvát hatóságokhoz fordultak az érintettek átvételére vonatkozó megkereséssel, mivel Horvátország volt a menedékjog iránti kérelmeik megvizsgálásáért felelős tagállam a „Dublin III” rendelet 12. cikkének (2) bekezdése értelmében. Horvátország e kérelemnek helyt adott. Mindazonáltal, mivel a szír állampolgár várandós volt, az érintettek átvételét el kellett halasztani a gyermek megszületéséig. Ezt

³¹ Az ítélet szerepel „A Charta 4. cikke megsértésének veszélye” című I.2.1. részben is (ebben a részben csak a mérlegelési záradék kérdésével foglalkozunk).

A nemzetközi védelem iránti kérelem
megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási
szabályok

követően az érintettek ellenezték a Horvátországnak való átadásukat arra hivatkozva, hogy az kedvezőtlen következményekkel járna a szír állampolgár egészségi állapotára (aki veszélyeztetett terhes volt, és a szülés óta pszichológiai jellegű nehézségekkel küzdött), amely következmények esetlegesen az újszülött gyermekük jóllétét is érintenék, valamint arra hivatkozva, hogy Horvátországban faji jellegű kijelentések és testi erőszak áldozatai voltak.

Ebben az összefüggésben kérdezte azt az előterjesztő bíróság, hogy amennyiben a különösen súlyos mentális vagy testi betegséggel rendelkező menedékkérő átadása az érintett egészségi állapota jelentős és orvosolhatatlan romlásának tényleges és bebizonyosodott kockázatát vonja maga után, az ilyen átadás az említett cikk értelmében embertelen és megalázó bánásmódnak minősül-e, és ha igen, akkor az érintett tagállam köteles-e alkalmazni a „Dublin III” rendelet 17. cikkének (1) bekezdésében előírt „mérlegelési záradékot”, és vizsgálhatja-e a szóban forgó menedékjog iránti kérelmet.

A mérlegelési záradékot illetően a Bíróság először is megállapította, hogy e záradék valamely tagállam általi alkalmazásának kérdése nem kizárólag a nemzeti jogba és a nemzeti jog e tagállam alkotmánybírósága általi értelmezésének körébe tartozik, hanem az az uniós jog EUMSZ 267. cikk értelmében vett értelmezésével kapcsolatos kérdést képez. A Bíróság továbbá megállapította, hogy amennyiben a tagállam tudomására jut, hogy az érintett menedékkérő egészségi állapota rövid időn belül nem javul, illetve ha az eljárás hosszabb időre való felfüggesztése az érintett állapota romlásának kockázatával jár, dönthet úgy, hogy maga vizsgálja meg a menedékkérő kérelmét a „mérlegelési záradék” alkalmazásával. Mindemellett a „Dublin III” rendelet 17. cikkének a Charta 4. cikkével összefüggésben értelmezett (1) bekezdését az alapeljárásbelihez hasonló helyzetben nem lehet akként értelmezni, hogy az azt a kötelezettséget rója erre a tagállamra, hogy ezt a záradékot ily módon alkalmazza. Abban az esetben azonban, ha az érintett menedékkérő egészségi állapota nem teszi lehetővé a megkereső tagállam számára, hogy az átadást a „Dublin III” rendelet 29. cikkének (1) bekezdésében előírt hat hónapos határidő lejártá előtt elvégezze, a felelős tagállam a Bíróság szerint mentesül az érintett személy átvételére irányuló kötelezettsége alól, a felelősség pedig az első tagállamra száll át.

2019. január 23-i M. A. és társai ítélet (első tanács, C-661/17, [EU:C:2019:53](#))

„Előzetes döntéshozatal – Menekültpolitika – A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok – 604/2013/EU rendelet – Mérlegelési záradékok – Értékelési szempontok”

2017. január 10-én az International Protection Appeals Tribunal (IPAT, Írország) helybenhagyta az ír menekültügyi biztos azon határozatát, amely S. A. és M. A., valamint gyermekük, A. Z. Egyesült Királyságnak történő átadást javasolta. A biztos szerint a

A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok

„Dublin III” rendelet alapján az Egyesült Királyság volt a felelős ország az S. A. és M. A. által benyújtott kérelmek megvizsgálására. Az IPAT álláspontja szerint nem rendelkezik hatáskörrel az említett rendeletben szereplő mérlegelési záradék által biztosított azon lehetőség igénybevételére, amely szerint minden tagállam dönthet úgy, hogy megvizsgálja a hozzá benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelmet még akkor is, ha a felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek alapján nem ő a felelős tagállam.

Az IPAT határozatával szemben indított kereset tárgyában eljáró előterjesztő bíróság úgy vélte, hogy az előtte lévő jogvita megoldása érdekében előzetesen meg kell határozni, hogy milyen hatással járhat az Egyesült Királyság Unióból való kilépési eljárása a Dublini rendszerre nézve. Több kérdést terjesztett ezért a Bíróság elé.

A Bíróság először is emlékeztetett arra, hogy az Unióból való kilépés tagállam általi, az EUSZ 50. cikk alapján történő bejelentése nem jár azzal a hatással, hogy felfüggeszti az uniós jog alkalmazását e tagállamban, következésképpen az uniós jog teljes mértékben hatályban marad ebben az államban az Unióból való tényleges kilépése időpontjáig.

Ezt követően rámutatott arra, hogy a „Dublin III” rendeletben előírt mérlegelési záradék szövegéből világosan kitűnik, hogy e záradék fakultatív jellegű, és annak igénybe vétele nincs semmilyen különös feltételhez kötve. E záradék célja annak lehetővé tétele, hogy minden tagállam politikai, humanitárius vagy gyakorlati szempontok alapján önállóan dönthessen úgy, hogy megvizsgálja a nemzetközi védelem iránti kérelmet akkor is, ha az említett rendeletben előírt feltételek alapján azért nem felelős. E megállapítás összhangban áll az említett záradék céljával, amely nem más, mint megőrizni a tagállamoknak a nemzetközi védelem elismerésére vonatkozó jog gyakorlása során meglévő kiváltságait, másrészt a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatával, amely szerint a fakultatív rendelkezések széles mérlegelési jogkört biztosítanak a tagállamoknak. A Bíróság megállapította, hogy azon körülmény, hogy a „Dublin III” rendelet értelmében „felelősként” meghatározott tagállam – a jelen ügyben az Egyesült Királyság – az EUSZ 50. cikknek megfelelően bejelentette az Unióból való kilépésre irányuló szándékát, nem kötelezi arra az e meghatározást végző tagállamot – a jelen ügyben Írországot –, hogy a mérlegelési záradék alkalmazásával maga vizsgálja meg a nemzetközi védelem iránti kérelmet.

A „Dublin III” rendelet rendelkezései továbbá nem kötelezik az e rendeletben előírt feltételek alapján a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért nem felelős tagállamot arra, hogy az említett rendeletben szereplő mérlegelési záradék alapján vegye figyelembe a gyermek mindenek felett álló érdekét, és maga vizsgálja meg e kérelmet. A Bíróság továbbá megállapította, hogy a rendelet nem írja elő jogorvoslat biztosításának kötelezettségét a mérlegelési záradék alkalmazásának elmaradásáról szóló határozattal szemben, tudva, hogy e határozatot az átadásra vonatkozó határozattal szembeni jogorvoslat keretében lehet vitatni. Végül a Bíróság megállapította, hogy ellenkező bizonyíték hiányában a „Dublin III” rendelet vélelmet állít

A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok

fel, amely szerint a gyermek mindenek felett álló érdekét szolgálja helyzetének a szülőkétől elválaszthatatlanként történő kezelése.

3. A felelős tagállam meghatározására vonatkozó kifejezett határozat hiánya

2018. október 4-i Fathi ítélet (nagytanács, C-56/17, [EU:C:2018:803](#))

„Előzetes döntéshozatal – A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség – Határok, menekültügy és bevándorlás – 604/2013/EU rendelet – 3. cikk – A harmadik ország állampolgára által a tagállamok egyikében benyújtott, nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározása – Nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálása anélkül, hogy a megvizsgálásért felelős tagállam meghatározására vonatkozóan kifejezett határozatot hoztak volna – 2011/95/EU irányelv – 9. és 10. cikk – A valláson alapuló üldöztetési okok – Bizonyítás – A hithagyásról szóló iráni szabályozás – 2013/32/EU irányelv - A 46. cikk (3) bekezdése – Hatékony jogorvoslat”

Ebben az ügyben egy kurd származású iráni állampolgár nyújtott be Bulgáriában a nemzeti menekültügyi hivatalhoz nemzetközi védelem iránti kérelmet, amelyet azzal indokolt, hogy vallási okok miatt – és különösen amiatt, hogy áttért a keresztény hitre – az iráni hatóságok üldöztetésének áldozata volt. A hatáskörrel rendelkező bolgár hatóság anélkül vizsgálta érdemben a kérelmet, hogy a felelős tagállam meghatározására irányuló eljárás végén kifejezett határozatot hozott volna. A szóban forgó kérelmet mint megalapozatlant utasították el, mivel az említett hatóság úgy vélte, hogy a kérelmező nyilatkozatai lényeges ellentmondásokat tartalmaznak, valamint a kérelmező nem bizonyította sem az üldöztetés fennállását, sem a jövőbeni üldöztetés veszélyét, sem pedig a halálbüntetés veszélyét.

Az előterjesztő bíróság e körülmények között arra várt választ a Bíróságtól, hogy a „Dublin III” rendelet 3. cikkének (1) bekezdését az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló helyzetben úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes, ha valamely tagállam hatóságai az e rendelet 2. cikkének d) pontja értelmében vett nemzetközi védelem iránti kérelmet érdemben megvizsgálják, jóllehet e hatóságok nem hoztak olyan kifejezett határozatot, amely az említett rendeletben előírt feltételek alapján megállapítja, hogy az ilyen megvizsgálásért e tagállam felelős.

A Bíróság e tekintetben először is úgy vélte, hogy a „Dublin III” rendelet 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes, ha valamely tagállam hatóságai az e rendelet 2. cikkének d) pontja értelmében vett nemzetközi védelem iránti kérelmet anélkül vizsgálják érdemben, hogy olyan kifejezett határozatot hoznának, amely az említett rendeletben előírt feltételek alapján megállapítja, hogy az ilyen megvizsgálásért ez a tagállam felelős. Egyebekben megállapította a Bíróság, hogy az eljárási irányelv 46. cikkének (3) bekezdését akként kell értelmezni, hogy a nemzetközi

A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok

védelmet kérelmező személy által a nemzetközi védelem iránti kérelmének a megalapozatlanságát megállapító határozattal szemben előterjesztett jogorvoslati kérelem keretében valamely tagállam illetékes bíróságának nem kell hivatalból vizsgálnia, hogy az említett kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó, a „Dublin III” rendeletben előírt feltételeket és mechanizmusokat megfelelő módon alkalmazták-e az említett vizsgálatot lefolytató hatóságok.

4. Áthelyezés – A Dublini mechanizmustól való ideiglenes eltérés mechanizmusa

2017. szeptember 6-i Szlovákia és Magyarország kontra Tanács ítélet (C-643/15 és C-647/15, [EU:C:2017:631](#))

„Megsemmisítés iránti kereset – (EU) 2015/1601 határozat – A nemzetközi védelem területén a Görög Köztársaság és az Olasz Köztársaság érdekében elfogadott átmeneti intézkedések – Harmadik országok állampolgárainak egyes tagállamok területére való hirtelen beáramlásával jellemzett szükséghelyzet – Ezen állampolgárok más tagállamok területére való áthelyezése – Áthelyezési létszámok – Az EUMSZ 78. cikk (3) bekezdése – Jogalap – Alkalmazási feltételek – A »jogalkotási aktus« fogalma – Az EUMSZ 289. cikk (3) bekezdése – Az Európai Tanács által elfogadott következtetéseknek az Európai Unió Tanácsa számára való kötelező jellege – Az EUSZ 15. cikk (1) bekezdése és az EUMSZ 68. cikk – Lényeges eljárási szabályok – Az Európai Bizottság javaslatának módosítása – Az Európai Parlamenttel folytatott újabb konzultáció és az Európai Unió Tanácsán belüli egyhangú szavazás követelménye – EUMSZ 293. cikk – A jogbiztonság és az arányosság elve”

A 2015 nyarán Európát érintő migrációs válságra válaszul, az Európai Unió Tanácsa határozatot³² fogadott el, hogy segítséget nyújtson Olaszországnak és Görögországnak a migránsok tömeges beáramlásának kezelésében. Ez a határozat előírja két év alatt 120 000, egyértelműen nemzetközi védelemre szoruló személynek e két tagállamból az Unió más tagállamaiba való áthelyezését.

A megtámadott határozatot az EUMSZ 78. cikk (3) bekezdése alapján fogadták el, amely a következőképpen rendelkezik: „[h]a egy vagy több tagállam olyan szükséghelyzettel szembesül, amelyet harmadik országok állampolgárainak hirtelen beáramlása jellemez, a Tanács a Bizottság javaslata alapján az érintett tagállam vagy tagállamok érdekében átmeneti intézkedéseket fogadhat el. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően határoz.”

³² A nemzetközi védelem területén Olaszország és Görögország érdekében elfogadott átmeneti intézkedések megállapításáról szóló, 2015. szeptember 22-i (EU) 2015/1601 tanácsi határozat (HL 2015. L 248., 80. o.; a továbbiakban: megtámadott határozat).

A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok

Szlovákia és Magyarország, amelyek – a Cseh Köztársasághoz és Romániához hasonlóan – a Tanácsban e határozat elfogadása ellen szavaztak,³³ annak megsemmisítését kérték a Bíróságtól, egyrészt olyan indokokra hivatkozva, amelyek bizonyítják, hogy a határozat elfogadása eljárási jellegű vagy nem megfelelő jogalap megválasztásához kapcsolódó hibákon alapul, másrészt pedig arra, hogy a határozat nem alkalmas a migrációs válságra való reagálásra, és e tekintetben nem is szükséges.

A Bíróság teljes egészében elutasította a Szlovákia és Magyarország által benyújtott kereseteket.

Mindenekelőtt a Bíróság cáfolja azt az érvet, miszerint jogalkotási eljárást³⁴ kellett volna alkalmazni amiatt, hogy az EUMSZ 78. cikk (3) bekezdése előírja az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt, amikor az e rendelkezésen alapuló intézkedést fogadnak el. E tekintetben a Bíróság megállapítja, hogy a jogalkotási eljárás csak abban az esetben alkalmazható, amikor arra a Szerződések valamely rendelkezése kifejezetten hivatkozik. Márpedig az EUMSZ 78. cikk (3) bekezdése semmilyen kifejezett hivatkozást nem tartalmaz jogalkotási eljárásra, így a megtámadott határozatot el lehetett fogadni nem jogalkotási eljárás szerint, és az ennél fogva nem jogalkotási aktusnak minősül.

Ugyanebben az összefüggésben a Bíróság úgy ítélte meg, hogy az EUMSZ 78. cikk (3) bekezdése lehetővé teszi az uniós intézmények számára az ahhoz szükséges valamennyi átmeneti intézkedés meghozatalát, hogy hatékonyan és gyorsan reagáljanak egy olyan szükséghelyzetre, amelyet a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek hirtelen beáramlása jellemez. Ezek az intézkedések a jogalkotási aktusoktól is eltérhetnek, feltéve többek között, hogy az ilyen intézkedések tárgyi és időbeli hatályukat illetően behatároltak, valamint hogy azoknak nem célja és nem is járnak olyan hatással, hogy az ilyen jogi aktusokat állandó jelleggel felváltják vagy módosítják, és ezek a feltételek a jelen ügyben teljesülnek.

A Bíróság azt is pontosította, hogy mivel a megtámadott határozat nem jogalkotási aktusnak minősül, elfogadására nem vonatkoznak a nemzeti parlamentek részvételével, valamint a Tanácson belüli tanácskozás és szavazás nyilvános jellegével összefüggő követelmények (ezek a követelmények ugyanis csak a jogalkotási aktusokra alkalmazandók).

A Bíróság továbbá kiemelte, hogy a megtámadott határozat időbeli hatálya (nevezetesen 2015. szeptember 25-től 2017. szeptember 26-ig) pontosan behatárolt, így a határozat átmeneti jellege nem vitatható.

Ezen túlmenően a Bíróság úgy ítélte meg, hogy az Európai Tanács 2015. június 25–26-i következtetései, amelyek szerint a tagállamoknak „konszenzus útján” kell dönteniük az egyértelműen nemzetközi védelemre szoruló személyek elosztásáról „a tagállamok

³³ Finnország tartózkodott a szavazáson, a többi tagállam pedig a határozat elfogadása mellett szavazott.

³⁴ Az EUMSZ 289. cikk szerinti rendes jogalkotási eljárás vagy különleges jogalkotási eljárás.

A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok

sajátos helyzetének figyelembevételével”, nem képezhatték akadályát a megtámadott határozat elfogadásának. Ezek a következtetések ugyanis egy másik áthelyezési projekthez kapcsolódtak, amelynek célja az volt, hogy a migránsok 2015 első hat hónapjában megállapított beáramlására válaszul 40 000 személy kerüljön a tagállamok között elosztásra. Erre a projektre a 2015/1523 határozat³⁵ vonatkozott, nem pedig a jelen esetben vitatott határozat. A Bíróság hozzáteszi, hogy az Európai Tanács a Szerződésekben előírt szavazási szabályokat semmiképpen nem módosíthatja.

Ráadásul a Bíróság megállapította, hogy jóllehet a Bizottságnak a határozatra irányuló eredeti javaslatán lényeges módosításokat hajtottak végre, különösen olyanokat, amelyek Magyarország azon kérésének teljesítésére irányultak, hogy ne szerepeljen az áthelyezési mechanizmus kedvezményezett tagállamai között,³⁶ valamint amelyek ezt az országot áthelyezési céltagállamként minősítették, a Parlamentet megfelelő módon tájékoztatták ezekről a módosításokról 2015. szeptember 17-i állásfoglalásának elfogadása előtt, ami lehetővé tette számára azt, hogy ezen állásfoglalásban figyelembe vegye azokat. E tekintetben a Bíróság hangsúlyozza, hogy az ezen időpontot követően végrehajtott többi módosítás nem érintette a Bizottság javaslatának lényegét.

Ezen túlmenően a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a Tanács nem volt köteles a megtámadott határozat egyhangúlag történő elfogadására, még akkor sem, ha a fenti hivatkozott módosítások elfogadása érdekében a Bizottság eredeti javaslatától el kellett térnie. A Bíróság ugyanis megállapítja, hogy a módosított javaslatot a Bizottság két olyan tagjának a közreműködésével hagyta jóvá, akiket a biztosok kollégiuma e tekintetben felhatalmazott.

A Bíróság továbbá megállapítja, hogy a megtámadott határozattal előírt áthelyezési mechanizmus nem minősül olyan intézkedésnek, amely nyilvánvalóan alkalmatlan arra, hogy hozzájáruljon célkitűzésének eléréséhez, nevezetesen ahhoz, hogy támogassák Görögországot és Olaszországot a 2015-ös migrációs válság következményeinek kezelésében.

E tekintetben a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a határozat érvényessége nem kérdőjelezhető meg a hatékonysági fokára vonatkozó visszamenőleges értékelések alapján. Amikor ugyanis az uniós jogalkotónak valamely új szabályozás jövőbeni hatásait kell értékelnie, az értékelését csak akkor lehet helyteleníteni, ha az az e szabályozás elfogadásának időpontjában rendelkezésére álló tényekre tekintettel nyilvánvalóan hibásnak tűnik. Márpedig nem ez az eset áll fenn a jelen ügyben, tekintettel arra, hogy a Tanács az akkoriban rendelkezésre álló statisztikai adatok részletes vizsgálata alapján az

³⁵ A nemzetközi védelem területén Olaszország és Görögország érdekében elfogadott átmeneti intézkedések megállapításáról szóló, 2015. szeptember 14-i (EU) 2015/1523 tanácsi határozat (HL 2015. L 239., 146. o.).

³⁶ Magyarország állítása szerint az áthelyezési mechanizmus kedvezményezett tagállamkénti minősítését azért tagadta meg, hogy elkerülje, hogy azon nemzetközi védelem iránti kérelmek megvizsgálásáért felelős tagállamnak tekintés, amelyeket abban a tagállamban kellett volna benyújtani, ahol a migránsok ténylegesen az Unió területére léptek.

A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok

intézkedésnek a szóban forgó szükséghelyzethez viszonyított hatásaival kapcsolatos objektív elemzést végzett.

2020. április 2-i Bizottság kontra Lengyelország, Bizottság kontra Magyarország, Bizottság kontra Cseh Köztársaság (A nemzetközi védelmet kérelmezők áthelyezésének ideiglenes mechanizmusa) ítélet (C-715/17, C-718/17 és C-719/17, [EU:C:2020:257](#))

„Tagállami kötelezettségszegés – (EU) 2015/1523 határozat és (EU) 2015/1601 határozat – E határozatok 5. cikkének (2) és (4)–(11) bekezdése – A nemzetközi védelem területén a Görög Köztársaság és az Olasz Köztársaság érdekében elfogadott átmeneti intézkedések – Harmadik országok állampolgárainak egyes tagállamok területére való hirtelen beáramlásával jellemzett szükséghelyzet – Ezen állampolgárok más tagállamok területére való áthelyezése – Áthelyezési eljárás – A tagállamok azon kötelezettsége, hogy rendszeres időközönként, de legalább háromhavonta jelezzék, hogy hány nemzetközi védelmet kérelmezőt tudnak rövid időn belül áthelyezni a területükre – Az ebből eredő, a tényleges áthelyezés elvégzésére irányuló kötelezettségek – A tagállamoknak a nemzetbiztonsághoz és a közrendhez fűződő érdekei – A tagállamok azon lehetősége, hogy kötelező jellegű uniós jogi aktusok alkalmazásának mellőzése céljából az EUMSZ 72. cikkre hivatkozzanak”

A Bíróság helyt adott a Bizottság által Lengyelország, Magyarország és a Cseh Köztársaság ellen indított kötelezettségszegés megállapítása iránti kereseteknek, amelyek annak megállapíttatására irányultak, hogy ezek a tagállamok – mivel nem jelezték rendszeres időközönként, de legalább háromhavonta, hogy hány nemzetközi védelmet kérelmezőt tudnak rövid időn belül áthelyezni a területükre, és mivel így nem tettek eleget további áthelyezési kötelezettségeinek – megsértették az uniós jogból eredő kötelezettségeiket. A Bíróság egyrészt megállapította, hogy az érintett három tagállam megsértette azt a határozatot, amelyet a Tanács 120 000 nemzetközi védelmet kérelmező Görögországból és Olaszországból más uniós tagállamokba való kötelező áthelyezése céljából fogadott el.³⁷ A Bíróság másrészt megállapította, hogy Lengyelország és a Cseh Köztársaság egy korábbi határozatból eredő kötelezettségét is megsértette, amely határozatot a Tanács 40 000 nemzetközi védelmet kérelmező Görögországból és Olaszországból más uniós tagállamokba való önkéntes áthelyezése céljából fogadott el.³⁸ Magyarországra nézve nem voltak kötelező jellegűek az ezen utóbbi határozatban előírt áthelyezési intézkedések.

2015 szeptemberében – a harmadik országbeli állampolgárok Görögországba és Olaszországba érkezésével kapcsolatos szükséghelyzetre figyelemmel – a Tanács elfogadta a fent említett határozatokat (a továbbiakban: áthelyezési határozatok). 2015

³⁷ A nemzetközi védelem területén Olaszország és Görögország érdekében elfogadott átmeneti intézkedések megállapításáról szóló, 2015. szeptember 22-i (EU) 2015/1601 tanácsi határozat (HL 2015. L 248., 80. o.). E határozat érvényessége a 2017. szeptember 6-i Szlovákia és Magyarország kontra Tanács ítélet (C-643/15 és C-647/15, EU:C:2017:631) tárgyát képezte; lásd továbbá a 91/17. sz. sajtóközleményt.

³⁸ A nemzetközi védelem területén Olaszország és Görögország érdekében elfogadott átmeneti intézkedések megállapításáról szóló, 2015. szeptember 14-i (EU) 2015/1523 tanácsi határozat (HL 2015. L 239., 146. o.).

A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok

decemberében e határozatok alapján³⁹ Lengyelország jelezte, hogy 100 személyt tud rövid időn belül a területére áthelyezni. Ezeket az áthelyezéseket azonban nem végezte el, további áthelyezési kötelezettségvállalást pedig nem tett. Magyarország soha nem jelezte, hogy a rá nézve kötelező erejű áthelyezési határozat alapján hány személyt tudna áthelyezni a területére, és egyetlen személyt sem helyezett át. Végezetül 2016 februárjában és májusában a Cseh Köztársaság az áthelyezési határozatok alapján⁴⁰ jelezte, hogy 50 személyt tud területére áthelyezni. Görögországból tizenkét személyt ténylegesen áthelyeztek, a Cseh Köztársaság azonban további áthelyezési kötelezettségvállalást nem tett.

A Bíróság mindenekelőtt elutasította az ezen érintett három tagállam által hivatkozott azon érvet, amely szerint a Bizottság keresetei elfogadhatatlanok amiatt, hogy az áthelyezési határozatok alkalmazási időszakának 2017. szeptember 17-i és szeptember 26-i végét követően már nem tudják orvosolni az állítólagos kötelezettségszegéseket. A Bíróság e tekintetben emlékeztetett arra, hogy a kötelezettségszegés megállapítása iránti kereset elfogadható akkor, ha a Bizottság mindössze annyit kér, hogy a Bíróság állapítsa meg az állítólagos kötelezettségszegés fennállását, többek között a jelen ügybeliekhez hasonló helyzetekben, amelyekben az állítólagosan megsértett uniós jogi aktus alkalmazandósága az indokolással ellátott véleményben meghatározott határidő lejártát követően, azaz 2017. augusztus 23. után véglegesen megszűnt. Ezen túlmenően a kötelezettségszegések megállapítása – többek között – a tagállamnak a kötelezettségszegése következtében más tagállamokkal, az Unióval vagy magánszemélyekkel szemben felmerülő felelősségének megállapítása céljából továbbra is jelentőséggel bír.

Lengyelország és Magyarország érdemben többek között előadta, hogy jogosultak voltak mellőzni az áthelyezési határozatok alkalmazását az EUMSZ 72. cikk értelmében, amely szerint az EUM-Szerződésnek a – többek között a menekültügyi politikát magában foglaló – szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térséggel kapcsolatos rendelkezései nem érintik a közrend fenntartásával, illetve a belső biztonság megőrzésével kapcsolatos tagállami hatáskörök gyakorlását. E tekintetben a Bíróság úgy vélte, hogy amennyiben az EUMSZ 72. cikk egy, az általános uniós jogi szabályoktól eltérést engedő rendelkezést képez, azt szigorúan kell értelmezni. Ily módon ez a cikk nem ruház olyan jogkört a tagállamokra, amely alapján azok pusztán a közrend fenntartásával, illetve a belső biztonság megőrzésével kapcsolatos érdekekre hivatkozva eltérhetnek az uniós jogi rendelkezésektől, hanem annak bizonyítására kötelezi a tagállamokat, hogy az ezekkel kapcsolatos hatásköreik gyakorlása céljából alkalmazni kell az e cikkben előírt eltérést.

³⁹ E határozatok 5. cikkének (2) bekezdése.

⁴⁰ E határozatok 5. cikkének (2) bekezdése.

Ezzel összefüggésben a Bíróság megállapította, hogy az áthelyezési határozatok értelmében a nemzetbiztonságra és közrendre az egész áthelyezési eljárás során, a nemzetközi védelmet kérelmező átadásának megtörténtéig figyelemmel kell lenni. A Bíróság e tekintetben úgy vélte, hogy széles mérlegelési mozgásteret kell elismerni az áthelyezési céltagállamok hatáskörrel rendelkező hatóságai számára annak meghatározása során, hogy alapos okkal feltételezhető-e, hogy egy áthelyezendő harmadik országbeli állampolgár veszélyt jelent területükön a nemzetbiztonságra vagy a közrendre nézve. A Bíróság ezzel kapcsolatban kifejtette, hogy „a nemzetbiztonságra vagy a közrendre nézve” fennálló „veszélynek” az áthelyezési határozatok értelmében vett fogalmát⁴¹ akként kell értelmezni, hogy az magában foglalja a nemzetbiztonságra vagy a közrendre nézve ténylegesen és potenciálisan fennálló veszélyeket egyaránt. A Bíróság mindazonáltal pontosította, hogy ahhoz, az említett hatóságok a fent említett okokra hivatkozassanak, az eseti alapon lefolytatott vizsgálat végén olyan egybehangzó, objektív és pontos bizonyítékokra kell támaszkodniuk, amelyek alapján feltételezhető, hogy a szóban forgó kérelmező ilyen tényleges vagy potenciális veszélyt jelent. Következésképpen megállapította, hogy az e rendelkezésekben előírtakkal ellentétes az, hogy az áthelyezési eljárás során egy tagállam kategorikusan – kizárólag általános megelőzési céllal és egy egyedi esettel való közvetlen kapcsolat felállítása nélkül – az EUMSZ 72. cikkre hivatkozzon azért, hogy az áthelyezési határozatok értelmében rá háruló kötelezettségek végrehajtását felfüggeszse, vagy akár leállítsa.

A Bíróság ezután a Cseh Köztársaság által a szóban forgó áthelyezési mechanizmus működésképtelenségére alapított jogalappal kapcsolatban megállapította, hogy – annak megengedése nélkül, hogy sérüljön a szolidaritás áthelyezési határozatokban rejlő célkitűzése, valamint e jogi aktusok kötelező jellege – nem elfogadható, hogy egy tagállam azzal a céllal, hogy az e jogi aktusok értelmében rá háruló valamennyi áthelyezési kötelezettség alól kivonja magát, az említett jogi aktusokkal létrehozott áthelyezési mechanizmus állítólagos hatástalanságával, vagy akár állítólagos működésképtelenségével kapcsolatos egyoldalú értékelésére támaszkodjon. Végezetül a Bíróság – emlékeztetve arra, hogy az áthelyezési határozatok elfogadásuktól kezdve és alkalmazási időszakukban kötelező erejűek voltak a Cseh Köztársaságra nézve – rámutatott arra, hogy e tagállam attól függetlenül köteles volt teljesíteni az e határozatokban előírt áthelyezési kötelezettségeket, hogy nyújt-e más típusú támogatást a Görög Köztársaságnak és az Olasz Köztársaságnak.

⁴¹ E határozatok 5. cikkének (4) és (7) bekezdése.

II. A felelős tagállamnak történő átadásra irányuló eljárás

1. Visszavétel az átadó tagállamba való jogellenes visszatérés esetén

2018. január 25-i Hasan ítélet (harmadik tanács, C-360/16, [EU:C:2018:35](#))

„Előzetes döntéshozatal – 604/2013/EU rendelet – Harmadik országbeli állampolgár által valamely tagállamban benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározása – A visszavétel iránti megkeresésre előírt módok és határidők – Harmadik országbeli állampolgár jogellenes visszatérése az átadást végrehajtó tagállamba – 24. cikk – Visszavételi eljárás – 27. cikk – Jogorvoslat – A bírósági felülvizsgálat terjedelme – Az átadásnál későbbi körülmények”

A. Hasan 2014 októberében menedékjog iránti kérelmet nyújtott be Németországban. Mivel az „Eurodac” rendszerben elvégzett vizsgálat fényt derített arra, hogy az érintett Olaszországban már nemzetközi védelmet kért, a német hivatal arra kérte fel az olasz hatóságokat, hogy a „Dublin III” rendelet alapján vegyék vissza A. Hassant. Az olasz hatóságok nem válaszoltak e visszavétel iránti megkeresésre. 2015 januárjában a hivatal az A. Hasan által benyújtott, menedékjog iránti kérelmet mint elfogadhatatlant elutasította azzal az indokolással, hogy az Olasz Köztársaság az e kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam, és elrendelte e személy átadását Olaszországnak. 2015 augusztusában A. Hassant átadták Olaszországnak. Ő azonban még ugyanebben a hónapban jogellenesen visszatért Németországba.

Az előterjesztő bíróság ebben az összefüggésben terjesztette elő többek között azt a kérdést, hogy a „Dublin III” rendelet 23. és 24. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy olyan helyzetben, mint amely az alapügyben szerepel, amikor harmadik ország állampolgárát, azt követően, hogy valamely első tagállamban nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott be, átadták e tagállamnak egy második tagállamban benyújtott új kérelem elutasítását követően, majd tartózkodásra jogosító engedély nélkül visszatért e második tagállam területére, ezen állampolgár tekintetében folytatható visszavételi eljárás, és e személy átadható újból az első tagállamnak ilyen eljárás lefolytatása nélkül.

A Bíróság először is megállapította, hogy egy olyan személy tekintetében, aki azt követően, hogy nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott be valamely tagállamban, jogellenesen visszatér egy másik tagállam területére, anélkül hogy ott újból nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtana be, alkalmazható a „Dublin III” rendelet 24. cikkében előírt eljárás. Az a körülmény, hogy az ilyen személy a második tagállamban történő első tartózkodása során már benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelmet, amelyet az e rendelet 26. cikkének (1) bekezdésében előírt keretek között elutasítottak, nem módosíthatja ezt az elemzést. Ugyanis, mivel e kérelem már nem áll elbírálás alatt e tagállamban, e körülmény nem jár azzal, hogy e személyt olyan személyhez hasonlónak

A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok

kell tekinteni, aki új, nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott be, amely kérelmet vagy elutasítottak a 26. cikk (1) bekezdése alapján, azt megelőzően, hogy az átadást végrehajthatták volna, vagy elbírálás alatt áll az említett tagállamban, az említett rendelet 23. cikke (3) bekezdésének megfelelően, a visszavételi eljárás késedelmes végrehajtása esetén.

A Bíróság továbbá megállapította, hogy – mivel az átadás végrehajtása önmagában nem alapozhatja meg véglegesen azon tagállam felelősségét, amelynek az érintett személyt átadták – egy új átadás nem képzelhető el anélkül, hogy e személy helyzetét felülvizsgálják arra vonatkozóan, hogy a felelősség az említett személy átadását követően nem szállt-e át egy másik tagállamra. E tekintetben a Bíróság hangsúlyozta, hogy az érintett személy helyzetének ezen felülvizsgálata elvégezhető anélkül, hogy veszélyeztetné a nemzetközi védelem iránti kérelmek gyors megvizsgálására vonatkozó célkitűzés megvalósítását, mivel ez a felülvizsgálat kizárólag az átadásra vonatkozó első határozatot követően végbement változások figyelembevételével jár.

A Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy egy olyan helyzetben, amikor harmadik ország állampolgárát – azt követően, hogy az első tagállamban nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott be – átadták e tagállamnak egy második tagállamban benyújtott új kérelem elutasítását követően, majd tartózkodásra jogosító engedély nélkül visszatért e második tagállam területére, ezen állampolgár tekintetében folytatható visszavételi eljárás, és e személy nem adható át újból az első tagállamnak ilyen eljárás lefolytatása nélkül.

2. Előzetes átadási határozat

2018. május 31-i Hassan ítélet (második tanács, C-647/16, [EU:C:2018:368](#))

„Előzetes döntéshozatal – 604/2013/EU rendelet – Valamely harmadik országbeli állampolgár által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározása – Az átvételre és visszavételre vonatkozó eljárások – A 26. cikk (1) bekezdése – Az átadásra vonatkozó határozat azt megelőző meghozatala és az e határozatról azt megelőzően történő értesítés, hogy a megkeresett tagállam elfogadná a visszavételre irányuló megkeresést”

Miután Németországban nemzetközi védelemért folyamodott, az iraki állampolgár A. Hassan Franciaországba utazott, ahol feltartóztatták. A francia hatóságok ezután A. Hassan visszavétele iránti megkereséssel fordultak a német hatóságokhoz, és még aznap úgy döntöttek, hogy átadják őt Németországnak. A német hatóságok szerint ugyanis a „Dublin III” rendelet értelmében Németország az A. Hassan nemzetközi védelem iránti kérelmének elbírálására felelős tagállam, mivel ebben az országban folyamodott nemzetközi védelem iránt. A. Hassan a francia bíróságok előtt vitatta a

A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok

Németországnak való átadását elrendelő határozatot. Többek között azt állítja, hogy e határozat sérti a „Dublin III” rendeletet, mivel ezt még azelőtt hozták meg és közzétették vele, hogy a megkeresett állam (Németország) kifejezetten vagy hallgatólagosan válaszolt volna a francia hatóságok visszavétel iránti megkeresésére.

Az előterjesztő bíróság azt a kérdést intézte a Bírósághoz, hogy ilyen körülmények között a francia hatóságok hozhattak-e A. Hassan átadásáról szóló határozatot, és közölhették-e azt vele azelőtt, hogy Németország kifejezetten vagy hallgatólagosan hozzájárult volna az átvételéhez.

A Bíróság e tekintetben megállapította, hogy a „Dublin III” rendelet szövegéből, keletkezéstörténetéből és céljából egyértelműen következik, hogy az érintett személy tekintetében csak azt követően lehet átadási határozatot hozni és azt közölni vele, hogy a megkeresett tagállam hallgatólagosan vagy kifejezetten beleegyezett e személy átvételébe. A Bíróság különösen azt állapította meg, hogy egy olyan személy, mint A. Hassan, kénytelen lenne akár már azelőtt, hogy a megkeresett tagállam választ adna a visszavételére irányuló megkeresésre, fellebbezést benyújtani az átadásra vonatkozó határozattal szemben, holott ilyen fellebbezést csak akkor lehet benyújtani, ha a megkeresett tagállam kedvezően válaszolt a visszavétel iránti kérelemre. Az érintett személy hatékony jogorvoslathoz való jogának terjedelmét korlátozná továbbá, ha az átadásról szóló határozat kizárólag a megkereső tagállam (jelen esetben Franciaország) által beszerzett bizonyítékokon és közvetett bizonyítékokon alapulna. Végül, ha az átadásról szóló határozat elfogadására és közzétételére a megkeresett tagállam válasza előtt kerülne sor, az azokban a tagállamokban, amelyek nem rendelkeznek az ilyen határozatnak a megkeresett tagállam válaszát megelőző felfüggesztéséről, azt jelentené, hogy fennállna az a veszély, hogy az érintett személyt még azt megelőzően átadják az említett tagállamnak, hogy az elviekben beleegyezett volna az átvételébe.

3. Átadási határidő

2009. január 29-i Petrosian ítélet (negyedik tanács, C-19/08, [EU:C:2009:41](#))

„Menedékjog – 343/2003/EK rendelet – Olyan menedékkérő valamely tagállam általi visszavétele, akinek kérelmét elutasították, és aki másik tagállamban tartózkodik, ahol újabb menedékjog iránti kérelmet nyújtott be – A menedékkérő átadásának végrehajtására nyitva álló határidő kezdete – Esetlegesen felfüggesztő hatályú jogorvoslattal megtámadott átadási eljárás”

Az örmény származású Petrosian család tagjai a Franciaországban benyújtott első menedékjog iránti kérelmük elutasítását követően Svédországban nyújtottak be menedékjog iránti kérelmet. A svéd hatóságok a család tagjainak visszavételét kérték a francia hatóságoktól. Miután a francia hatóságok hozzájárultak a családtagok visszavételéhez, a „Dublin II” rendelet 20. cikke (1) bekezdésének d) pontja alapján a svéd

A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok

hatóságok úgy döntöttek, hogy átadják őket Franciaországnak, az átadást elrendelő határozatot azonban az érintettek többször megtámadták, míg végül a „Dublin II” rendelet 20. cikke (1) bekezdésének d) pontjában⁴² előírt hat hónapos határidő lejárt. E határidő, melynek kezdetét „a fellebbezéssel vagy a felülvizsgálattal kapcsolatos határozat időpontjától” kell számítani, lehetővé teszi azon tagállam számára, amelyben a menedékjog iránti kérelmet benyújtották, hogy eljárjon az átadással kapcsolatban, míg a határidő lejártának az a következménye, hogy ugyanezen állam válik felelőssé e kérelem megvizsgálásáért.

Az előterjesztő bíróság ebben az összefüggésben intézte azt a kérdést a Bírósághoz, hogy mi minősül a hat hónapos határidő folyását megindító eseménynek, és konkrétan e határidő megkezdődik-e az átadási eljárás végrehajtását felfüggesztő ideiglenes bírósági határozat meghozatalakor, vagy pedig csak az eljárás megalapozottságával kapcsolatos azon bírósági határozat meghozatalakor, amely a végrehajtást már nem akadályozhatja.

A Bíróság egyrészt úgy ítélte meg, hogy a menedékjog iránti kérelmek gyors elbírálásának követelménye érdekében nem áldozható fel az azon tagállamok által biztosított bírói jogvédelem, amelyeknek bíróságai felfüggeszthetik az átadásra vonatkozó határozat végrehajtását, és ezáltal lehetővé teszik a menedékkérő számára a rá vonatkozó határozatok érdemi vitatását. Azon tagállamok ugyanis, amelyek olyan jogorvoslati lehetőségeket kívántak biztosítani, amelyek az átadási eljárás keretében felfüggesztő hatályú határozat meghozatalát eredményezhetik, a gyorsaság követelményének tiszteletben tartására hivatkozva nem hozhatók kedvezőtlenebb helyzetbe azon tagállamoknál, amelyek ezt nem látták szükségesnek. Így az a tagállam, amely az átadási eljárás keretében úgy döntött, hogy adott esetben felfüggesztő hatályú fellebbezési eljárásokat vezet be, kedvezőtlen helyzetbe kerülne, mivel ha nem tudná megszervezni a menedékkérő átadását az ügy érdemében eljáró bíróság döntése és az átadás végrehajtására nyitva álló határidő lejárta közötti igen rövid időn belül, akkor azt kockáztatná, hogy végül a menedékjog iránti kérelem elbírálásáért felelős tagállamként jelölik ki. Ebből az következik, hogy a „Dublin II” rendelet 20. cikke (1) bekezdése d) pontja rendelkezéseinek értelmezése nem vezethet arra a következtetésre, hogy a közösségi jog tiszteletben tartása érdekében a megkereső államnak figyelmen kívül kell hagynia az esetlegesen felfüggesztő hatállyal járó jogorvoslat keretében hozott ideiglenes bírósági határozat felfüggesztő hatályát.

Másrészt a tagállamok eljárási autonómiája elvének tiszteletben tartását illetően a Bíróság megállapította, hogy ha elfogadnánk a „Dublin II” rendelet 20. cikke

⁴² E rendelkezés értelmében a menedékkérő átadása azon tagállamnak, amely köteles őt visszafogadni, a lehető leghamarabb kivitelezhető időpontban, de legkésőbb a visszavétel iránti megkeresés valamely tagállam általi elfogadásától, illetve a felfüggesztő hatályú fellebbezéssel vagy felülvizsgálattal kapcsolatos határozattól számított hat hónapon belül kell, hogy megtörténjen. Ugyanezen cikk (2) bekezdése szerint, amennyiben az átadásra nem kerül sor a hat hónapos határidőn belül, az a tagállam a felelős, ahol a menedékjog iránti kérelmet benyújtották.

A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok

(1) bekezdése d) pontjának azon értelmezését, amely szerint az átadás végrehajtására nyitva álló határidő elkezdődik már a felfüggesztő hatályú ideiglenes határozat meghozatalakor, az a nemzeti bíróság, amely e határidő tiszteletben tartását össze kívánja egyeztetni egy felfüggesztő hatályú ideiglenes bírósági határozattal, arra kényszerülne, hogy az említett határidő lejárta előtt határozzon az átadási eljárás megalapozottságáról egy olyan határozatban, amely adott esetben a bírák számára szükséges idő hiánya miatt nem tudta kielégítően figyelembe venni a jogvita összetettségét.

A Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy ha a megkereső tagállam jogszabályai szerint a jogorvoslatnak felfüggesztő hatálya van, akkor az átadás végrehajtására szolgáló határidő kezdete nem az átadási eljárás végrehajtását felfüggesztő ideiglenes bírósági határozat meghozatala, hanem az eljárás megalapozottságával kapcsolatos azon bírósági határozat meghozatala, amely a végrehajtást már nem akadályozhatja.

2019. március 19-i Jawo ítélet (nagytanács, C-163/17, [EU:C:2019:218](#))⁴³

„Előzetes döntéshozatal – A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség – A dublini rendszer – 604/2013/EU rendelet – A menedékkérőnek a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállamnak való átadása – A »szökés« fogalma – Az átadási határidő meghosszabbításának szabályai – Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 4. cikke – Embertelen vagy megalázó bánásmódnak a menekültügyi eljárást követő komoly veszélye – A nemzetközi védelemben részesülő személyek életkörülményei az említett tagállamban”

Egy gambiai állampolgár Olaszországon keresztül lépett be az Európai Unióba, és az előbbi államban menedékjog iránti kérelmet nyújtott be, majd Németországba utazott, ahol új kérelmet terjesztett elő. A német hatóságok – miután az olasz hatóságoktól kérték az érintett visszavételét – elutasították a menedékjog iránti kérelmét és elrendelték az Olaszországba történő kiutasítását. Az átadás első megkísérlése meghiúsult amiatt, hogy a kérelmező nem tartózkodott a közösségi szálláson számára kijelölt lakrészben. Mivel a német hatóságok ekkor úgy ítélték meg, hogy megszökött, a „Dublin III” rendelet 29. cikke (2) bekezdésének megfelelően figyelmeztették az olasz hatóságokat arról, hogy nem lehet az átadást lefolytatni, és meghosszabbították a határidőt. E cikk szerint az átadás lefolytatásának határideje hat hónap, de legfeljebb tizenhét hónappal meghosszabbítható, ha a kérelmező megszököik. Ezt követően az érintett kijelentette, hogy egy barátjához látogatott, és nem tudott arról, hogy be kellett volna jelentenie a távolléteit. Ezzel egyidejűleg keresetet terjesztett elő az átadásra vonatkozó határozattal szemben, és ennek elutasítását követően fellebbezést nyújtott be a kérdést előterjesztő bírósághoz. E fellebbezés keretében arra hivatkozott, hogy mivel nem volt szökésben, a német hatóságok nem voltak jogosultak arra, hogy

⁴³ Az ítélet szerepel „A Charta 4. cikke megsértésének veszélye” című I.2.1. részben is.

A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok

meghosszabbítsák az Olaszországnak történő átadásának határidejét. Arra is hivatkozott, hogy Olaszországban a menedékjog terén olyan rendszerszintű hiányosságok állnak fenn, amelyek akadályát képezik annak, hogy átadják ezen államnak.

A kérdést előterjesztő bíróság különösen azt kérdezte a Bíróságtól, hogy milyen feltételek mellett állapítható meg, hogy a nemzetközi védelmet kérelmező személy megszökött, és így meghosszabbítható a kérelmének megvizsgálásáért főszabály szerint felelős tagállamba történő átadásának határideje.

A Bíróság ezzel kapcsolatban először is pontosította, hogy a „Dublin III” rendelet 29. cikkének (2) bekezdése értelmében vett „szökés” fogalma magában foglalja többek között egy szándékos elem fennállását, így e rendelkezés főszabály szerint csak akkor alkalmazandó, ha a kérelmező a nemzeti hatóságok elől átadásának megghiúsítása érdekében szándékosan elrejtőzik. A Bíróság azonban hozzátette, hogy a „Dublin III” rendelet hatékony működésének biztosítása, és azon jelentős nehézségek figyelembevétele érdekében, amelyekkel az említett hatóságok a kérelmező szándékainak bizonyítása érdekében találkozhatnak, vélelmezhető, hogy a kérelmező megszökött, ha az átadás nem hajtható végre amiatt, hogy a kérelmező elhagyta a számára kijelölt tartózkodási helyet, anélkül hogy a nemzeti hatóságokat tájékoztatta volna távollétéről, és adott esetben előzetes engedélyüket kérte volna. E vélelem azonban csak akkor alkalmazható, ha a 2013/33 irányelv 5. cikkének megfelelően a kérelmezőt megfelelően tájékoztatták az e tekintetben fennálló kötelezettségeiről. Ezenkívül a kérelmezőnek továbbra is rendelkeznie kell azzal a lehetőséggel, hogy bizonyítsa azt, hogy érvényes indokok igazolják azt, hogy nem értesítette az illetékes hatóságokat távollétéről, nem pedig az e hatóságok elől való elrejtőzés szándéka.

Harmadszor, az átadási határidő meghosszabbítását illetően a Bíróság úgy ítélte meg, hogy nem volt szükség előzetes egyeztetésre a megkereső tagállam és a felelős tagállam között. Következésképpen e határidő legfeljebb tizennyolc hónapra való meghosszabbításához elegendő, ha az első állam a hat hónapos határidő lejárta előtt tájékoztatja a második államot arról, hogy a kérelmező megszökött, és megjelöli az új átadási határidőt.

III. Az átadásra vonatkozó határozat bírósági felülvizsgálatának terjedelme

1. Korlátozott bírósági felülvizsgálat – „Dublin II” rendelet

A „Dublin II” rendelet értelmezésére vonatkozó ítélkezési gyakorlatában a Bíróság csak arra hivatkozva tette lehetővé a menedékkérő számára, hogy vitassa a felelős tagállamra vonatkozó feltétel megválasztását, hogy e tagállamban a menekültügyi eljárást és a menedékkérők befogadásának feltételeit illetően rendszerszintű hiányosságok állnak fenn, amelyek a Charta 4. cikkében biztosított alapvető jogainak megsértését eredményezik.

2013. december 10-i Abdullahi ítélet (nagytanács, C-394/12, [EU:C:2013:813](#))

„Előzetes döntéshozatal iránti kérelem – Közös európai menekültügyi rendszer – 343/2003/EK rendelet – A menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározása – A menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért való felelősség feltételei tiszteletben tartásának felülvizsgálata – A bírósági felülvizsgálat terjedelme”

S. Abdullahi szomáliai állampolgár, aki csempészek segítségével Ausztriába utazott, és akit ott a magyar határ közelében letartóztattak, 2011 augusztusában nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott be. Az illetékes osztrák hatóság a „Dublin II” rendelet 10. cikkének (1) bekezdésével összhangban átvételre irányuló megkeresést intézett Magyarországhoz, amely kinyilvánította átvételi készségét. Az osztrák hatóság ezért S. Abdullahi Ausztriában benyújtott menedékjog iránti kérelmét mint elfogadhatatlant elutasította, és elrendelte Magyarországnak történő átadását. S. Abdullahi az említett határozattal szembeni fellebbezésében első alkalommal hivatkozott arra, hogy a menedékjog iránti kérelmének megvizsgálásáért felelős tagállam nem Magyarország, hanem a Görög Köztársaság. Állítása szerint azonban ez utóbbi tagállam bizonyos tekintetben nem tartja tiszteletben az emberi jogokat, így az osztrák hatóságoknak kell megvizsgálniuk a menedékjog iránti kérelmét.

Mivel a kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei voltak a felelősség valamely tagállam általi elfogadása tekintetében, úgy határozott, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel fordul a Bírósághoz. Ezzel kapcsolatban a Bíróság kifejtette, hogy a tagállam felelősségének felülvizsgálata nagyon széles vizsgálati kötelezettséggel járna, amely összeegyeztethetetlen lenne a felelős tagállam gyors meghatározásának igényével. Egyébiránt, noha a „Dublin II” rendelet lehetőséget biztosít a menedékkérőnek, hogy az átadását vitassa, ebből a rendeletből nem következik olyan jog, amely alapján a menekültügyi eljárást a menedékkérő kívánsága szerinti adott országban kellett volna lefolytatni.

A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok

A Bíróság e tekintetben kimondta, hogy a „Dublin II” rendelet 19. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy abban az esetben, ha valamely tagállam az említett rendelet 10. cikkének (1) bekezdésében szereplő feltételt alkalmazva – azaz a menedékkérőnek az Európai Unió területére való első belépése szerinti tagállamként – kinyilvánította a menedékkérővel kapcsolatos átvételi készségét, e menedékkérő csupán abban az esetben kérdőjelezheti meg e feltétel alkalmazását, ha arra hivatkozik, hogy e tagállamban a menekültügyi eljárást és a menedékkérők befogadásának feltételeit illetően rendszerszintű hiányosságok tapasztalhatók, amelyek miatt alapos okkal, bizonyítottan feltételezhető, hogy az említett kérelmező a Charta 4. cikke értelmében embertelen vagy megalázó bánásmód tényleges veszélyének lesz kitéve.

2. Kiterjesztett bírósági felülvizsgálat – „Dublin III” rendelet

Az ítélezési gyakorlat ezen fejlődése az átadási határozattal szembeni jogorvoslati lehetőségekre vonatkozó rendelkezések jelentős módosításának következménye (lásd a „Dublin II” rendelet 19. cikkének (2) bekezdése és 27. cikke,⁴⁴ valamint a „Dublin III” rendelet (19) preambulumbekzdése közötti különbséget). A nemzetközi védelmet kérelmezőt ugyanis bevonták a felelős tagállam meghatározására irányuló eljárásba. Ezen eljárás keretében a kérelmezőt tájékoztatni kell a felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételekről, és információkat nyújthat e feltételek megfelelő alkalmazásához.

Így a Bíróság az alábbiakban ismertetett ítéletekben elfogadta, hogy a felperes hivatkozhat a felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek téves alkalmazására, még akkor is, ha ez nem eredményezte a felperes alapvető jogainak megsértését.

2.1. Az eljárási rendelkezések megsértése

2016. június 7-i Ghezelbash ítélet (nagytanács, C-63/15, [EU:C:2016:409](#)) és 2017. június 7-i Karim ítélet (nagytanács, C-155/15, [EU:C:2016:410](#))

„Előzetes döntéshozatal – 604/2013/EU rendelet – Harmadik ország állampolgára által a tagállamok egyikében benyújtott menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározása – 12. cikk – Tartózkodásra jogosító engedélyek vagy vízumok kiadása – 27. cikk – Jogorvoslat – A bírósági felülvizsgálat terjedelme”

⁴⁴ A „Dublin III” rendelet 27. cikkének (1) bekezdése értelmében a nemzetközi védelmet kérelmezőnek joga van az átadásra vonatkozó határozatok elleni hatékony jogorvoslatához, amelyet bírósághoz tény- vagy jogkérdésben benyújtott fellebbezés vagy felülvizsgálati kérelem formájában gyakorolhat.

A nemzetközi védelem iránti kérelem
megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási
szabályok

„Előzetes döntéshozatal – 604/2013/EU rendelet – Harmadik ország állampolgára által a tagállamok egyikében benyújtott menedékkérelmi kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározása – 18. cikk – Olyan menedékkérő visszavétele, akinek kérelmét még vizsgálják – 19. cikk – A kötelezettségek megszűnése – A tagállamok területének legalább három hónapra történő elhagyása – A felelős tagállam meghatározására irányuló új eljárás – 27. cikk – Jogorvoslat – A bírósági felülvizsgálat terjedelme”

Az első, a *Ghezelbash* ügyben egy iráni állampolgár nyújtott be ideiglenes tartózkodási engedély iránti kérelmet a holland hatóságokhoz. Miután az Európai Unió vízuminformációs rendszerében (VIS) elvégzett vizsgálatból kiderült, hogy Franciaország iráni diplomáciai képviselte meghatározott időszakra érvényes vízumot adott ki az érintett részére, a holland államtitkár a „Dublin III” rendelet alapján arra kérte a francia hatóságokat, hogy vegyék át az érintettet. A francia hatóságok elfogadták ezt a megkeresést. A holland hatóságok általi második meghallgatása során azonban az érintett kérte, hogy eredeti okiratokkal bizonyíthassa, hogy – azt követően, hogy Franciaországban járt – visszatért Iránba, ami a kérelmező szerint azt vonja maga után, hogy nem ez az utóbbi tagállam felelős a menedékkérelmi kérelmének vizsgálatáért. Így módon az a kérdés merült fel, hogy ez érintett jogosult-e vitatni a Francia Köztársaság azon felelősségét, hogy megvizsgálja menedékkérelmi kérelmét, azt követően, hogy e tagállam elismerte e felelősséget.

Ebben az összefüggésben a Bíróság úgy vélte, hogy a „Dublin III” rendelet 27. cikkének az e rendelet (19) preambulumbekkezdésével összefüggésben értelmezett (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy a menedékkérő hivatkozhat az őt érintő, átadásra vonatkozó határozattal szembeni jogorvoslat keretében az említett rendeletben előírt valamely felelősségi feltétel téves alkalmazására.

A *Karim* ügyben egy szír állampolgár kért nemzetközi védelmet Svédországban. Mivel az „Eurodac” rendszerben elvégzett vizsgálatból kiderült, hogy az érintett már kért ilyen védelmet Szlovéniában, a Migrationsverket (bevándorlási hivatal, Svédország; a továbbiakban: hivatal) kérték a szlovén hatóságokat, hogy a „Dublin III” rendelet 18. cikke (1) bekezdésének b) pontja alapján vegyék vissza őt.

A szlovén hatóságok elfogadták ezt a megkeresést. A hivatal ekkor tájékoztatta ezeket a hatóságokat, hogy az érintett arra hivatkozik, hogy a menedékkérelmi kérelmét követően három hónapnál hosszabb időtartamra elhagyta a tagállamok területét, és útleveleiben libanoni beléptető pecsét szerepel. Miután a szlovén hatóságok megismételték a visszavétel iránti megkeresés elfogadását, a svéd hivatal elutasította az érintett nemzetközi védelem iránti kérelmét. Ő azonban úgy vélte, hogy nem Szlovénia a menedékkérelmi kérelmének vizsgálatáért felelős tagállam.

A Bíróság mindenekelőtt megállapította, hogy a „Dublin III” rendelet 19. cikkének (2) bekezdését – és különösen annak második albekezdését – kell alkalmazni valamely harmadik ország olyan állampolgárára, aki azt követően, hogy menedékkérelmi kérelmet terjesztett elő valamely tagállamban, bizonyítja, hogy legalább három hónapra

A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok

elhagyta a tagállamok területét, mielőtt menedékkjog iránti újabb kérelmet terjesztett elő egy másik tagállamban. A „Dublin III” rendelet 19. cikke (2) bekezdésének első albekezdése ugyanis előírja, hogy főszabály szerint az e rendelet 18. cikkének (1) bekezdéséből eredő, a menedékkérő átvételére és visszavételére vonatkozó kötelezettségek megszűnnek, amennyiben a felelős tagállam a menedékkérő visszavétele iránti megkeresés esetén bizonyítani tudja, hogy az érintett személy legalább három hónapra elhagyta a tagállamok területét. Az említett rendelet 19. cikke (2) bekezdésének második albekezdése azonban pontosítja, hogy az említett távollétet követően benyújtott kérelmet új kérelemnek kell tekinteni, ami a felelős tagállam meghatározására vonatkozó új eljárást tesz szükségessé. Ebből következik, hogy olyan helyzetben, amelyben valamely harmadik ország állampolgára azt követően, hogy menedékkjog iránti első kérelmet terjesztett elő valamely tagállamban, legalább három hónapra elhagyja a tagállamok területét, mielőtt menedékkjog iránti újabb kérelmet terjeszt elő egy másik tagállamban, az említett rendelet 19. cikkének (2) bekezdése alapján azon tagállam, amelyben a menedékkjog iránti újabb kérelem előterjesztésére sor került, köteles az e rendelet által meghatározott szabályok alapján lefolytatni az ezen újabb kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására irányuló eljárást.

Ezután a Bíróság úgy vélte – éppen, mint a fent hivatkozott [Ghezelbash ítéletben](#) –, hogy a „Dublin III” rendelet 27. cikkének (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy a menedékkérő hivatkozhat az őt érintő, átadásra vonatkozó határozattal szembeni jogorvoslat keretében az e rendelet 19. cikke (2) bekezdésének második albekezdésében szereplő szabály megsértésére.

2017. július 26-i A. S. ítélet (nagytanács, C-490/16, [EU:C:2017:585](#))⁴⁵

„Előzetes döntéshozatal – 604/2013/EU rendelet – Harmadik országbeli állampolgár által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározása – Nemzetközi védelemben részesülni kívánó kivételesen nagyszámú harmadik országbeli állampolgár érkezése – Határátlépés valamely tagállam hatóságai általi megszervezése egy másik tagállamba való átutazás céljából – Humanitárius okokon alapuló eltérés értelmében engedélyezett beutazás – 13. cikk – Külső határ szabálytalan átlépése – A határátlépéstől számított tizenkét hónapos határidő – 27. cikk – Jogorvoslat – A bírósági felülvizsgálat terjedelme – 29. cikk – Az átadás végrehajtására rendelkezésre álló hat hónapos határidő – A határidők számítása – Jogorvoslat igénybevétele – Halasztó hatály”

2016-ban A. S. szíriai állampolgár átlépte a Horvátország és Szerbia közötti határt, holott nem rendelkezett megfelelő vízummal. Ezt követően a horvát hatóságok megszervezték e személy horvát-szlovén határig történő szállítását annak érdekében, hogy segítsenek neki más tagállamokba eljutni, hogy ott nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtson be.

⁴⁵ Az ítélet szerepel „A területre való belépés” című I.1.3. részben is.

A nemzetközi védelem iránti kérelem
megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási
szabályok

A. S. ezt követően Szlovéniában nyújtott be ilyen kérelmet. Szlovénia azonban azon az állásponton volt, hogy mivel a kérelmező a „Dublin III” rendelet értelmében jogellenesen lépett be Horvátországba, a nemzetközi védelem iránti kérelmének vizsgálata e tagállam hatóságainak feladata. A. S. bíróság előtt támadta meg a szlovén hatóságok határozatát, azzal érvelve, hogy a Horvátországba való belépése nem tekinthető szabálytalannak, és ezért a „Dublin III” rendelet értelmében a szlovén hatóságoknak kell a kérelmét megvizsgálniuk.

Ebben az összefüggésben kérdezi azt lényegében az előterjesztő bíróság a Bíróságtól, hogy az érintett személy belépését a „Dublin III” rendelet értelmében jogszerűnek vagy jogellenesnek kell-e tekinteni.

A kérelmező által az átadásra vonatkozó határozat elleni fellebbezés során felhozható érveket illetően a Bíróság kimondta, hogy a nemzetközi védelmet kérelmező e határozat vitatása céljából hivatkozhat a „Dublin III” rendelet 27. cikkének (1) bekezdésében előírt jogorvoslatok keretében a valamely tagállam határának szabálytalan átlépésére vonatkozó, ugyanezen rendelet 13. cikkének (1) bekezdésében foglalt, a felelős tagállam megtámadására vonatkozó feltétel téves alkalmazására. A Bíróság a [2016. június 7-i Ghezelbash ítéletére \(C-63/15, EU:C:2016:409\)](#) támaszkodva, amelyben kimondta, hogy az ilyen kérelmező a hatékony jogorvoslathoz való joga értelmében hivatkozhat a vízumkibocsátásra vonatkozó feltétel téves alkalmazására, megállapította, hogy az említett ítéletben figyelembe vett indokok a „Dublin III” rendelet 13. cikkének (1) bekezdésében meghatározott kritériumra is vonatkoznak.

Végül a Bíróság megvizsgálta az átadásra vonatkozó határozattal szembeni jogorvoslat előterjesztésének az egyfelől a „Dublin III” rendelet 13. cikkének (1) bekezdésében, másfelől ugyanezen rendelet 29. cikkének (2) bekezdésében foglalt határidők számítására gyakorolt hatását. A Bíróság emlékeztetett arra, hogy e két rendelkezésnek a célja a tagállam „Dublin III” rendelet alapján fennálló felelősségének időbeni korlátozása. Az említett 13. cikk (1) bekezdésének alkalmazásában a valamely tagállam határának szabálytalan átlépésére vonatkozó feltételen alapuló tagállami felelősség tizenkét hónappal e szabálytalan határátlépést követően megszűnik, és az említett 29. cikk alkalmazásában a nemzetközi védelmet kérelmező átadására a megkeresés felelős tagállam általi elfogadásától, illetve a „Dublin III” rendelet 27. cikkének (3) bekezdése szerinti halasztó hatályú fellebbezéssel vagy felülvizsgálattal kapcsolatos jogerős határozattól számított hat hónapos határidőn belül sor kell, hogy kerüljön.

Egyrészt, a Bíróság kimondta, hogy az átadásra vonatkozó határozat elleni fellebbezés nincs hatással a 13. cikk (1) bekezdésében előírt határidő számítására, amely az ott meghatározott kritérium alkalmazásának előfeltétele. Másrészt a Bíróság kimondta, hogy a 29. cikk (1) és (2) bekezdésében meghatározott határidő csupán az e fellebbezéssel kapcsolatos jogerős határozattól kezdődik, beleértve azon esetet is, amikor az eljáró bíróság úgy határoz, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel fordul a Bírósághoz, amennyiben az említett fellebbezés halasztó hatállyal bír. E második

A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok

határidő ugyanis az átadásra vonatkozó határozat végrehajtására vonatkozik, és csak akkor alkalmazható, amikor az átadás elve teljesül, vagyis leghamarabb akkor, amikor a megkeresett tagállam elfogadta az átvétel vagy visszavétel iránti megkeresést.

2.2. A határidők be nem tartása

2017. július 26-i Mengesteab ítélet (nagytanács, C-670/16, [EU:C:2017:587](#))

„Előzetes döntéshozatal – 604/2013/EU rendelet – Harmadik országbeli állampolgár által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározása – 20. cikk – A meghatározásra irányuló eljárás kezdete – Nemzetközi védelem iránti kérelem benyújtása – A hatóságok által készített jelentés, amely megérkezett az illetékes hatóságokhoz – A 21. cikk (1) bekezdése – Az átvétel iránti megkeresés előterjesztésére biztosított határidők – A felelősség más tagállamra történő átszállása – 27. cikk – Jogorvoslat – A bírósági felülvizsgálat terjedelme”

Az eritreai állampolgárságú T. Mengesteab 2015. szeptember 14-én menedékkjogot kért Németországban. Az illetékes hatóság még aznap kiállította számára a menedékkérőként való jelentkezésről szóló igazolást. 2016. január 14-én a Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (német szövetségi migrációs és menekültügyi hivatal, Németország; a továbbiakban: hivatal), amely a „Dublin III” rendeletből eredő kötelezettségek végrehajtásáért felelős hatóság, megkapta ezen igazolás eredeti példányát, annak másolatát, vagy legalábbis az abban szereplő főbb információkat. A hivatal 2016. július 22-én meghallgatta T. Mengesteabot, aki menedékkjog iránti kérelmet terjeszthetett elő. Az Eurodac rendszerben lefolytatott keresés során kiderült, hogy az érintett személy ujjlenyomatait Olaszországban levették. Az Eurodac-találat általában azt bizonyítja, hogy az érintett személy szabálytalanul lépte át az Unió valamely külső határát, aminek az lehet a következménye, hogy a szóban forgó külső határral határos tagállam a (jelen esetben Olaszország) felelős a menedékkjog iránti kérelem megvizsgálásáért. A hivatal ezt követően 2016. augusztus 19-én arra kérte az olasz hatóságokat, hogy a „Dublin III” rendeletnek megfelelően vegyék át T. Mengesteabot. Az, hogy az olasz hatóságok nem válaszoltak e kérelemre, annak elfogadásával volt egyenértékű.

Miután a hivatal 2016. november 10-i határozatával elutasította a T. Mengesteab menedékkjog iránti kérelmét és elrendelte az Olaszországba történő átszállítását, T. Mengesteab megtámadta ezt a határozatot a kérdést előterjesztő bíróság előtt. Azzal érvelt, hogy a „Dublin III” rendelet értelmében a menedékkjog iránti kérelmének elbírálásáért való felelősség Németországra szállt át. E rendelet ugyanis előírja, hogy az átvétel iránti megkeresést legkésőbb a nemzetközi védelem iránti kérelem benyújtásának időpontjától számított három hónapon belül elő kell terjeszteni, és e határidő lejártát követően a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért az a

A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok

tagállam felelős, ahol a kérelmet benyújtották. T. Mengesteab szerint a hivatal csak a három hónapos határidő lejártát követően kérte az olasz hatóságoktól az átvételt. Ebben az összefüggésben kérte a kérdést előterjesztő bíróság a „Dublin III” rendelet értelmezését a Bíróságtól.

A Bíróság először is kimondta, hogy a nemzetközi védelmet kérelmező az őt érintő, átadásra vonatkozó határozat elleni jogorvoslat keretében hivatkozhat a fenti három hónapos határidő lejártára, még akkor is, ha a megkeresett tagállam kész átvenni e kérelmezőt. A Bíróság e tekintetben emlékeztetett arra, hogy a „Dublin III” rendelet keretében az uniós jogalkotó a felelős tagállam meghatározása tekintetében nemcsak a tagállamok közötti kapcsolatokat rendező szervezési szabályokat alakította ki, hanem úgy döntött, hogy bevonja a menedékkérőket ezen eljárásba, biztosítva számukra többek között a velük szemben esetlegesen hozott, átadásra vonatkozó határozatokkal szembeni hatékony jogorvoslathoz való jogot.

A Bíróság másodszor megállapította, hogy az átvétel iránti megkeresés érvényesen nem terjeszthető elő több mint három hónappal a nemzetközi védelem iránti kérelem benyújtását követően. A „Dublin III” rendeletben az Eurodac-találat esetén az ilyen megkeresésre előírt két hónapos határidő nem olyan további határidő, amely hozzáadódik a három hónapos határidőhöz, hanem rövidebb határidő, amelyet az igazol, hogy az ilyen találat az Unió külső határa szabálytalan átlépésének bizonyítékát képezi, és ily módon egyszerűsíti a felelős tagállam meghatározására irányuló eljárást.

Harmadszor, a nemzetközi védelem iránti kérelem⁴⁶ anyagi jogi meghatározását illetően a Bíróság a következőket állapította meg: a nemzetközi védelem iránti kérelem benyújtottnak tekintendő akkor, amikor a valamely hatóság által kiállított azon írásos dokumentum, amely igazolja, hogy a harmadik országbeli állampolgár kérte a nemzetközi védelmet, megérkezett a „Dublin III” rendeletből eredő kötelezettségek végrehajtásáért felelős hatósághoz, adott esetben pedig akkor, amikor e hatósághoz csak az ilyen dokumentumban foglalt legfontosabb információk megérkeztek (maga a dokumentum vagy annak másolata azonban nem). Ahhoz, hogy hatékonyan meg lehessen kezdeni a felelős tagállam meghatározására irányuló eljárást, az illetékes hatóságnak egyértelmű tájékoztatásra van szüksége arról, hogy valamely harmadik országbeli állampolgár nemzetközi védelmet kért. Nem szükséges azonban, hogy az e célból kiállított írásos dokumentum pontosan meghatározott formát öltjön, illetve a „Dublin III” rendelet által meghatározott feltételek alkalmazása, vagy még inkább a nemzetközi védelem iránti kérelem érdemi vizsgálata szempontjából releváns további adatokat tartalmazzon. Az eljárás e szakaszában nem szükséges az sem, hogy a személyes meghallgatás legyen már kitűzve. Korlátozná a nemzetközi védelmet kérelmező személyeknek biztosított bizonyos jelentős garanciák hatékonyságát, ha a szóban forgó igazoláshoz hasonló írásos dokumentumnak az illetékes hatósághoz (jelen

⁴⁶ Azon kérelem, amelynek benyújtása megindítja a három hónapos határidőt.

A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok

esetben a hivatalhoz) történő eljuttatása nem lenne elegendő ahhoz, hogy kifejezésre juttassa a nemzetközi védelem iránti kérelem benyújtását. E megoldás továbbá érinthetné a dublini rendszer működését, megkérdőjelezve az e rendszer által annak az első tagállamnak biztosított különleges jogállást, amelyben menedékjog iránti kérelmet nyújtottak be. Ráadásul az ilyen iratban szereplő főbb információknak az illetékes hatóság részére történő továbbítását e dokumentum eredeti vagy másolati példánya e hatóság részére történő továbbításának kell tekinteni. E továbbítás tehát elegendő annak alátámasztásához, hogy a nemzetközi védelem iránti kérelem benyújtottnak tekintendő.

2017. október 25-i Shiri ítélet (nagytanács, C-201/16, [EU:C:2017:805](#))

„Előzetes döntéshozatal – 604/2013/EU rendelet – Harmadik országbeli állampolgár által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározása – 27. cikk – Jogorvoslat – A bírósági felülvizsgálat terjedelme – 29. cikk – Az átadás végrehajtásának határideje – Az átadás végrehajtásának az előírt határidőn belüli hiánya – A felelős tagállam kötelezettségei – A felelősség áthárulása – A felelős tagállam határozatára vonatkozó követelmény”

M. Shiri iráni állampolgár az osztrák bíróságok előtt a nemzetközi védelem iránti kérelmének Ausztriában történő elutasítását és Bulgáriának való átadását kifogásolta. Bulgária – amelyen keresztül belépett az Európai Unióba, és ahol szintén benyújtott ilyen kérelmet – korábban elfogadta M. Shiri visszavételét. M. Shiri azzal érvelt, hogy a „Dublin III” rendelet értelmében Ausztria vált a kérelme megvizsgálásáért felelős tagállammá, mivel visszavételének a bolgár hatóságok általi elfogadásától számított hat hónapon belül nem adták át Bulgáriának.

Az előterjesztő bíróság azt kérdezi a Bíróságtól, hogy a „Dublin III” rendelet értelmében a szóban forgó hat hónapos határidő lejártá önmagában elegendő-e a felelősségnek a tagállamok közötti átszállásához. Adott esetben arra is választ kíván kapni, hogy a nemzetközi védelmet kérelmező személy a bíróság előtt hivatkozhat-e a felelősség ezen átszállására.

A Bíróság ezzel kapcsolatban azt a választ adja, hogy ha az átadásra a hat hónapos határidőn belül nem kerül sor, a felelősség anélkül száll át *ipso iure* az átvételt kérő tagállamra (a jelen esetben Ausztriára), hogy szükség volna az érintett személy átvételének (vagy visszavételének) a felelős tagállam (a jelen esetben Bulgária) általi megtagadására. Ez a megoldás nemcsak magából a „Dublin III” rendelet szövegéből tűnik ki, hanem összhangban áll a nemzetközi védelem iránti kérelmek gyors feldolgozására irányuló célkitűzéssel is. Az átvételi (vagy visszavételi) eljárás lefolytatásában felmerülő késedelem esetén ugyanis biztosítja, hogy a nemzetközi védelem iránti kérelem vizsgálatát abban a tagállamban végezzék el, amelyben a kérelmező található, és így ne késleltessék még jobban e vizsgálatot.

A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok

A Bíróság egyebekben megállapította, hogy a nemzetközi védelmet kérelmező személynek tudnia kell hivatkozni a hat hónapos határidő lejártára. Ez attól függetlenül érvényes, hogy ez a határidő az átadásra vonatkozó határozat elfogadása előtt vagy az után járt-e. E célból a tagállamoknak hatékony jogorvoslatot kell biztosítaniuk. A Bíróság ezzel összefüggésben pontosította, hogy amennyiben a hat hónapos határidő az átadásra vonatkozó határozat elfogadásánál későbbi időpontban járt le, a megkereső tagállam (a jelen esetben Ausztria) hatáskörrel rendelkező hatóságai nem adhatják át az érintett személyt egy másik tagállamnak. Éppen ellenkezőleg, kötelesek hivatalból meghozni a rájuk átszálló felelősség elismeréséhez és az érintett személy által benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem késedelem nélküli megvizsgálásának megkezdéséhez szükséges rendelkezéseket.

A Bíróság azt is megállapította, hogy az átadással kapcsolatos határidő lejártára való hivatkozást lehetővé tevő hatékony és gyors jogorvoslatot képez az osztrák szabályozásban biztosított azon jog, hogy az átadásra vonatkozó határozat elfogadásánál későbbi körülményekre lehet hivatkozni az e határozattal szembeni fellebbezés keretében.

2017. november 13-i X ítélet (nagytanács, C-47/17 és C-48/17, [EU:C:2018:900](#))

„Előzetes döntéshozatal – 604/2013/EU rendelet – 1560/2003/EK rendelet – A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározása – Feltételek és eljárási szabályok – Menedékkérő átvétele, illetve visszavétele iránti megkeresés – A megkeresett tagállam elutasító válasza – Ismételt vizsgálat iránti megkeresés – Az 1560/2003 rendelet 5. cikkének (2) bekezdése – Válaszadási határidő – Lejárat – Joghatások”

Az alapeljárások egy szír és egy eritreai állampolgárra vonatkoztak, akik azt követően nyújtottak be Hollandiában menedékkérők tartózkodási engedélye iránti kérelmet, hogy egy másik államban (Németországban, illetve Svájcban) nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtottak be, emellett az eritreai állampolgár Olaszországon keresztül érkezett (nem bizonyított, hogy itt nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott volna be). A „Dublin III” rendelet 18. cikke (1) bekezdésének b) pontja alapján a holland hatóságok megkereséseket terjesztettek elő az érintettek visszavétele iránt a német, a svájci és az olasz hatóságokhoz. E megkereséseket követően a holland hatóságok – az 1560/2003 végrehajtási rendelet 5. cikkének (2) bekezdése alapján – ismételt vizsgálat iránti megkereséseket nyújtottak be a német és az olasz hatóságokhoz, azok azonban erre nem, illetve csak az e rendelkezésben előírt kéthetes határidőn túl válaszoltak.

A C-47/17. sz. ügyben a felperes azzal érvelt, hogy ha a megkeresett tagállam határidőn belül nemleges választ ad a visszavétel iránti megkeresésre, a felelősség ezen időponttól kezdve a megkereső tagállamra hárul. A C-48/17. sz. ügyben az alapeljárás felei között többek között vitatott, hogy az alperes felelőssé vált-e az alapeljárás felperese által benyújtott, a menedékkérők tartózkodási engedélye iránti kérelem megvizsgálásáért

A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok

amiatt, hogy az olasz hatóságok – miután először elutasították az államtitkár által benyújtott visszavétel iránti megkeresést – az előírt határidőn belül nem válaszoltak az ismételt vizsgálat iránti megkeresésre. Az előterjesztő bíróság ezért azzal a kérdéssel fordult a Bírósághoz, hogy az átvétel vagy a visszavétel iránt a „Dublin III” rendelet 21. vagy 23. cikke értelmében megkeresett tagállam, amely e megkeresést az e rendelet 22. vagy 25. cikkében meghatározott határidőn belül visszautasítja, és amelytől ezt követően ezen 5. cikk (2) bekezdése alapján a megkeresés ismételt vizsgálatát kéri, köteles erre bizonyos határidőn belül válaszolni. Arra is választ várt e bíróság, hogy adott esetben mi értendő e határidő alatt, és milyen következményekkel jár az, ha a megkeresett tagállam az említett határidőn belül nem válaszol a megkereső tagállam ismételt vizsgálat iránti megkeresésére.

A Bíróság – miután emlékeztetett arra, hogy az uniós jogalkotó az átvétel és visszavétel iránti megkeresések megkeresett tagállam általi vizsgálatára irányuló eljárások kereteit kötelező jellegű határidőkkel határozta meg a „Dublin III” rendeletben – kifejtette, hogy az 1560/2003 végrehajtási rendelet 5. cikkének (2) bekezdésében előírt mechanizmus, amelynek keretében a megkereső tagállam ismételt vizsgálat iránti megkeresést intézhet a megkeresett tagállamhoz azt követően, hogy e tagállam az átvétel vagy visszavétel iránti megkeresést visszautasította, fakultatív, „kiegészítő eljárásnak” minősül, amely időtartamának pontosan és előre látható módon meghatározottnak kell lennie. Márpedig a Bíróság szerint az ismételt vizsgálatra irányuló olyan eljárás, amelyre csupán egy „észszerű” válaszadási határidő vonatkozik, vagy amely határozatlan idejű, nem egyeztethető össze a „Dublin III” rendelet célkitűzéseivel, és különösen a nemzetközi védelem iránti kérelmek vizsgálatával kapcsolatos gyors döntéshozatalra irányuló célkitűzéssel.

Következésképpen a Bíróság megállapította, hogy az 1560/2003 végrehajtási rendelet 5. cikkének (2) bekezdését akként kell értelmezni, hogy az átvétel vagy a visszavétel iránt a „Dublin III” rendelet 21. cikke, illetve 23. cikke értelmében megkeresett tagállam, amely – részletes és teljes körű indoklás mellett – ezt a megkeresést a szükséges ellenőrzések elvégzését követően az ezen utóbbi rendelet 22. cikkében, illetve 25. cikkében meghatározott határidőn belül visszautasítja, és amelytől ezt követően az 1560/2003 végrehajtási rendelet 5. cikkének (2) bekezdésében előírt háromhetes határidőn belül a megkeresés ismételt vizsgálatát kéri, köteles a jóhiszemű együttműködés jegyében arra törekedni, hogy ezen utóbbira az e rendelkezésben előírt két héten belül választ adjon. Amennyiben a megkeresett tagállam az említett megkeresésre e kéthetes határidőn belül nem válaszol, az ismételt vizsgálatra irányuló kiegészítő eljárás véglegesen lezárul, amely folytán – az említett határidő lejártától számítva – a megkereső tagállam tekintendő a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállamnak, kivéve ha a „Dublin III” rendelet 21. cikkének (1) bekezdésében és 23. cikkének (2) bekezdésében e célból meghatározott kötelező határidőn belül az átvétel vagy a visszavétel iránti új megkeresés előterjesztéséhez szükséges idő még rendelkezésre áll.

A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok

2.3. Az átadásra vonatkozó határozat felülvizsgálata visszavétel esetén

2019. április 2-i H. ítélet (nagytanács, C-582/17, [EU:C:2019:280](#))

„Előzetes döntéshozatal – Nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározása – 604/2013/EU rendelet – A 18. cikk (1) bekezdésének b)–d) pontja – A 23. cikk (1) bekezdése – A 24. cikk (1) bekezdése – Visszavételi eljárás – Felelősségi feltételek – Másik tagállamban benyújtott új kérelem – A 20. cikk (5) bekezdése – A felelős tagállam meghatározására vonatkozó, folyamatban lévő eljárás – A kérelem visszavonása – 27. cikk – Jogorvoslati lehetőségek”

A holland hatóságok két szír állampolgár visszavétele iránt keresték meg a német hatóságokat, akik nemzetközi védelem iránti első kérelmet terjesztettek elő Németországban, majd elhagyták ezen államot, és újabb kérelmet nyújtottak be Hollandiában. Az érintettek a nemzetközi védelemben részesülő házastársuk hollandiai tartózkodására hivatkoztak, azonban a holland hatóságok megtagadták ezen állítások figyelembevételét, következésképpen a kérelmük vizsgálatát, azzal az indokkal, hogy a visszavételi eljárás keretében a kérelmező nem hivatkozhat a „Dublin III” rendelet 9. cikkére.

Az előterjesztő bíróság azt a kérdést intézte a Bírósághoz, hogy a nemzetközi védelmet kérelmező visszavétele iránti megkeresés előterjesztését megelőzően az illetékes hatóságoknak meg kell-e határozniuk a kérelme megvizsgálásáért felelős tagállamot, különösen a „Dublin III” rendelet 9. cikkében előírt felelősségi feltétel alapján.

Ebben az összefüggésben a Bíróság emlékeztetett arra, hogy a visszavételi eljárás alkalmazandó a „Dublin III” rendelet 20. cikkének (5) bekezdésében, illetve 18. cikke (1) bekezdésének b)–d) pontjában említett személyekre, majd megállapította, hogy az a helyzet, amelyben egy harmadik országbeli állampolgár nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújt be egy első tagállamban, ezt követően elhagyja e tagállamot, és egy másik tagállamban új kérelmet nyújt be, ezen eljárás hatálya alá tartozik, függetlenül attól, hogy az első tagállamban benyújtott kérelmet visszavonták-e, vagy annak vizsgálata a 2013/32 irányelvnek megfelelően már megkezdődött-e ebben a tagállamban.

A Bíróság továbbá hangsúlyozta, hogy az a körülmény, hogy az átadásra vonatkozó határozatot átvételre vonatkozó eljárás vagy visszavételre vonatkozó eljárás befejeztével hozták, nem befolyásolja az ilyen határozat elleni, a „Dublin III” rendelet 27. cikkének (1) bekezdése által biztosított hatékony jogorvoslathoz való jog hatályát, e két eljárás azonban eltérő szabályozás alá tartozik, és e különbség tükröződik e rendelet azon rendelkezéseiben, amelyekre az ilyen jogorvoslat alátámasztása érdekében hivatkozni lehet. Az átvételi eljárás keretében ugyanis a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállamnak a „Dublin III” rendelet III. fejezetében megállapított feltételek alapján történő meghatározásának folyamata központi jelleget ölt, és azon

A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok

tagállam, amelyben ilyen kérelmet nyújtottak be, kizárólag akkor fordulhat egy másik tagállamhoz átvétel iránti megkereséssel, ha úgy véli, hogy e másik tagállam felelős e kérelem megvizsgálásáért. Ezzel szemben a visszavételi eljárás keretében e felelősségi feltételek nem relevánsak, mivel csak annak van jelentősége, hogy a megkeresett tagállam megfeleljen a 20. cikk (5) bekezdésében foglalt feltételeknek (vagyis arról a tagállamról legyen szó, ahol a kérelmet első alkalommal nyújtották be, és amelyben az e kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására irányuló eljárás folyamatban van), vagy a „Dublin III” rendelet 18. cikke (1) bekezdésének b)–d) pontjában foglalt feltételeknek (azaz arról a tagállamról legyen szó, amely előtt az első kérelmet benyújtották, és aki a felelős tagállam meghatározására vonatkozó eljárás végén elismerte a saját felelősségét e kérelem megvizsgálásáért).

A Bíróság hozzáfűzte, hogy azt, hogy a „Dublin III” rendelet III. fejezetében előírt felelősségi feltételek nem bírnak relevanciával a visszavételi eljárás keretében, alátámasztja az a tény, hogy míg e rendelet 22. cikke részletesen előírja, hogy e feltételeket miként kell alkalmazni az átvételi eljárás keretében, az említett rendelet 25. cikke semmiféle hasonló rendelkezést nem tartalmaz a visszavételi eljárást illetően, és csupán annyit ír elő a megkeresett tagállam számára, hogy végezze el a szükséges ellenőrzéseket annak érdekében, hogy határozatot hozzon a visszavétel iránti megkeresésről.⁴⁷

A Bíróság továbbá hangsúlyozta, hogy az ezzel ellentétes értelmezésnek – amely szerint ilyen megkeresést csak akkor lehet előterjeszteni, ha a megkeresett tagállam a „Dublin III” rendelet III. fejezetében előírt felelősségi feltételek alapján felelős tagállamként jelölhető meg – ellentmond e rendelet általános rendszere, amely két önálló eljárást (vagyis az átvételi és a visszavételi eljárást) kívánt bevezetni, amelyek eltérő esetekre vonatkoznak, és amelyeket eltérő rendelkezések szabályoznak. Ezen ellentétes értelmezés továbbá sértené a „Dublin III” rendeletnek a nemzetközi védelmet kérelmezők másodlagos mozgásának megakadályozására irányuló célkitűzésének megvalósítását, mivel azzal járna, hogy azon tagállam illetékes hatóságai, amelyben a második kérelmet benyújtották, ténylegesen felülvizsgálhatnák azon következtetést, amelyre az első tagállam illetékes hatóságai ez utóbbi tagállam saját felelősségével kapcsolatban a kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására irányuló eljárás végeztével jutottak. Az említett értelmezés másfelől a „Dublin III” rendelet 3. cikkének (1) bekezdésében kimondott azon lényeges alapelv sérelméhez vezethetne, amely szerint valamely nemzetközi védelem iránti kérelmet csupán egy tagállam vizsgálhat meg.

Következtetésként a Bíróság megállapította, hogy a „Dublin III” rendelet III. fejezetében előírt felelősségi feltételekre nem lehet hivatkozni a visszavételi eljárás keretében

⁴⁷ E tekintetben lásd még: [2023. november 30-i Ministero dell'Interno és társai \(Közös tájékoztató füzet – Közvetett visszaküldés\) ítélet \(C-228/21, C-254/21, C-297/21, C-315/21 és C-328/21, EU:C:2023:934\)](#), különösen a 95–102. pont.

A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok

meghozott, átadásra vonatkozó határozat elleni jogorvoslat alátámasztása érdekében. Mivel azonban a „Dublin III” rendelet 8–10. cikkében előírt felelősségi feltételek célja az, hogy hozzájáruljanak a gyermek mindenek felett álló érdekének és az érintett személyek családi életének a védelméhez, ha az érintett személy nyilvánvaló bizonyítékokat szolgáltatott a második tagállam illetékes hatóságának arra vonatkozóan, hogy a „Dublin III” rendelet 9. cikkében szereplő feltétel alkalmazásával e tagállamot kell felelős tagállamnak tekinteni, az említett tagállam a lojális együttműködés elvének megfelelően köteles elismerni saját felelősségét a „Dublin III” rendelet 20. cikke (5) bekezdésének hatálya alá tartozó helyzetben (vagyis ha a felelős tagállam meghatározására irányuló eljárás még nem fejeződött be az első tagállamban). Ennélfogva ilyen helyzetben a harmadik országbeli állampolgár a vele szemben meghozott, átadásra vonatkozó határozat elleni jogorvoslat keretében kivételesen hivatkozhat e feltételre.

2.4. A kísérő nélküli kiskorú átvételére vonatkozó határozat felülvizsgálata

2022. augusztus 1-jei Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Kísérő nélküli egyiptomi kiskorú átvételének megtagadása) ítélet (C-19/21, [EU:C:2022:605](#))

„Előzetes döntéshozatal – 604/2013/EU rendelet – A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok – A 8. cikk (2) bekezdése és a 27. cikk (1) bekezdése – Kísérő nélküli kiskorú, akinek egy más tagállamban jogszerűen tartózkodó hozzátartozója van – Az e kiskorú átvétele iránti kérelemnek az e tagállam általi elutasítása – Az említett kiskorúnak vagy e hozzátartozónak az elutasító határozattal szembeni hatékony jogorvoslathoz való joga – Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 7., 24. és 47. cikke – A gyermek mindenek felett álló érdeke”

I egyiptomi állampolgár nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott be Görögországban, amikor még kiskorú volt, és e kérelemben kifejezte azon szándékát, hogy csatlakozni kíván a nagybátyjához, a szintén egyiptomi állampolgársággal rendelkező S-hez, aki jogszerűen tartózkodik Hollandiában. E körülményekre tekintettel a görög hatóságok I átvétele iránti megkeresést nyújtottak be a holland hatóságokhoz a „Dublin III” rendelet azon rendelkezésére hivatkozva, amely előírja, hogy amennyiben a kísérő nélküli kiskorú érdekében áll, a nemzetközi védelem iránti kérelmének megvizsgálásáért felelős tagállam az, ahol jogszerűen tartózkodik az érintett olyan hozzátartozója, aki képes róla gondoskodni. Az államtitkár azonban elutasította e kérelmet, majd a felülvizsgálat iránti kérelmet.

I és S is panaszt nyújtott be, amelyet az államtitkár mint nyilvánvalóan elfogadhatatlant elutasított azzal az indokkal, hogy a „Dublin III” rendelet nem teszi lehetővé a nemzetközi védelmet kérelmezők számára, hogy vitassák az átvétel iránti megkeresés elutasításáról szóló határozatot. Ezért I és S e határozatot a rechtbank Den Haag (hágai bíróság, Hollandia) előtt vitatta arra hivatkozva, hogy a „Dublin III” rendelet 27. cikkének

A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok

(1) bekezdése értelmében mindkettejüknek joguk van ilyen bírósági jogorvoslat iránti kérelem előterjesztéséhez.

Ebben az összefüggésben a hágai bíróság az átvétel iránti megkeresést elutasító határozattal szemben a kísérő nélküli, nemzetközi védelmet kérelmező kiskorú és annak hozzátartozója számára rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségekről kérdezte a Bíróságot.

A nagytanácsban eljáró Bíróság megállapította, hogy a „Dublin III” rendelet 27. cikkének a Charta 7., 24. és 47. cikkével összefüggésben értelmezett (1) bekezdése azt írja elő azon tagállam számára, amelyhez átvétel iránti megkeresést intéztek, hogy az elutasító határozata tekintetében biztosítson bírósági jogorvoslathoz való jogot a nemzetközi védelmet kérelmező kísérő nélküli kiskorú számára, e kiskorú közeli hozzátartozója vonatkozásában azonban ezt nem írja elő.

A Bíróság előjáróban felidézte, hogy bár a szó szerinti értelmezés alapján úgy tűnik, hogy a „Dublin III” rendelet 27. cikkének (1) bekezdése a nemzetközi védelmet kérelmező számára kizárólag az átadásra vonatkozó határozat vitatása céljából biztosít jogorvoslati jogot, e rendelkezés szövege nem zárja ki, hogy a kísérő nélküli kiskorú kérelmező számára a „Dublin III” rendelet 8. cikkének (2) bekezdésén alapuló, átvétel iránti kérelem elfogadását megtagadó határozat vitatása céljából is jogorvoslati jogot biztosítsanak.

Annak meghatározása érdekében, hogy a „Dublin III” rendelet 27. cikkének a Charta 7., 24. és 47. cikkével összefüggésben értelmezett (1) bekezdése megköveteli-e az átvételt megtagadó ilyen határozattal szembeni jogorvoslat fennállását, nemcsak e rendelkezés szövegét kell figyelembe venni, hanem annak céljait, általános rendszerét és kontextusát, és többek között azt a fejlődést is, amelyen keresztülment azon rendszerben, amelybe illeszkedik.

E tekintetben a Bíróság emlékeztetett arra, hogy a Charta 47. cikkének első bekezdése szerint mindenkinek, akinek az Unió joga által biztosított jogait és szabadságait megsértették, az e cikkben megállapított feltételek mellett joga van a hatékony jogorvoslathoz. E joghoz kapcsolódik az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdésében a tagállamokkal szemben támasztott azon kötelezettség, hogy megteremtsék azokat a jogorvoslati lehetőségeket, amelyek az uniós jog által szabályozott területeken a hatékony jogvédelem biztosításához szükségesek.

A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározását és a „Dublin III” rendelet 8. cikkének (2) bekezdésében szereplő kötelező felelősségi feltétel tiszteletben tartását illetően a Bíróság rámutatott arra, hogy a kísérő nélküli kiskorú kérelmező bírói jogvédelme nem változhat aszerint, hogy e kérelmezőre a megkereső tagállam által hozott, átadásra vonatkozó határozat vagy olyan határozat vonatkozik-e, amellyel a megkeresett tagállam elutasítja az említett kérelmező átvétele iránti megkeresést. Mindkét határozat sértheti ugyanis a kísérő nélküli kiskorút e cikk alapján megillető azon jogot, hogy csatlakozzon az olyan hozzátartozójához, aki a

A nemzetközi védelem iránti kérelem
megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási
szabályok

nemzetközi védelem iránti kérelmének vizsgálatához képes róla gondoskodni. Ebből az
következik, hogy az érintett kiskorú számára a Charta 47. cikke első bekezdésének
megfelelően mindkét esetben lehetővé kell tenni, hogy az említett jog megsértésére való
hivatkozás érdekében jogorvoslati kérelmet nyújtson be.

Márpedig a jelen ügyben a „Dublin III” rendelet 27. cikkének (1) bekezdése szerint, abban
az esetben, ha I a Görögországba érkezését követően Hollandiába utazott volna,
nemzetközi védelem iránti kérelmét ott nyújtotta volna be, és a görög hatóságok az első
érkezési hely szerinti tagállamként elfogadták volna I átvételét, az érintett jogosult lett
volna arra, hogy a holland hatóságok által elfogadott, átadásra vonatkozó határozattal
szemben bírósági jogorvoslatot kérelmezzen azon körülmény alapján, hogy egyik
hozzátartozója Hollandiában tartózkodik.

Ebben az esetben tehát eredményesen hivatkozhatna a „Dublin III” rendelet 8. cikkének
(2) bekezdése alapján kísérő nélküli kiskorúként őt megillető jog megsértésére. Ezzel
szemben a „Dublin III” rendelet 27. cikke (1) bekezdésének szó szerinti értelmezése
esetén az a kérelmező, aki a beléptető tagállamban marad, és ott nyújt be nemzetközi
védelem iránti kérelmet, nem rendelkezik ezzel a lehetőséggel, mivel ebben a helyzetben
nem hoznak átadásra vonatkozó határozatot.

A Bíróság megállapította, hogy a kísérő nélküli kiskorúnak ahhoz, hogy a „Dublin III”
rendelet 8. cikkének (2) bekezdése által biztosított jog megsértésére hivatkozhasanak,
nem csupán abban az esetben kell lehetőséget biztosítani arra, hogy az említett rendelet
27. cikkének (1) bekezdése szerinti bírósági jogorvoslatot kérelmezzenek, ha a
megkereső tagállam átadási határozatot fogad el, hanem abban az esetben is, ha a
megkeresett tagállam megtagadja az érintett átvételét, annál is inkább, mivel ezen
utóbbi rendelkezés a kísérő nélküli kiskorúak számára a Charta 7. és 24. cikkében
biztosított alapvető jogok teljes körű tiszteletben tartásának a biztosítására irányul.

Ezzel szemben e rendelet 27. cikkének (1) bekezdése az ilyen elutasító határozattal
szemben nem biztosít jogorvoslati jogot a kérelmezőnek a megkeresett tagállamban
tartózkodó hozzátartozója számára. Ezenkívül sem a Charta 7. cikke és 24. cikkének
(2) bekezdése, sem pedig a „Dublin III” rendelet 8. cikkének (2) bekezdése nem biztosít
számára olyan jogokat, amelyekre bíróság előtt hivatkozhatna, így e hozzátartozót az
ilyen határozattal szembeni jogorvoslatához való jog kizárólag a Charta 47. cikke alapján
sem illeti meg.

A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok

2.5. Az átadásra vonatkozó határozat elfogadása után bekövetkező körülmények felhívhatósága

2021. április 15 État belge (Az átadásra vonatkozó határozatnál későbbi körülmények) ítélet (C-194/19, [EU:C:2021:270](#))

„Előzetes döntéshozatal – 604/2013/EU rendelet – A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározása – 27. cikk – Jogorvoslat – Az átadásra vonatkozó határozat meghozatalát követően felmerült tényezők figyelembevétele – Hatékony bírói jogvédelem”

H. A., aki harmadik ország állampolgára, menedékjog iránti kérelmet nyújtott be Belgiumban. Mivel a spanyol hatóságok elfogadták átvételét, a kérelmét elutasították, és Spanyolországba történő átadásra vonatkozó határozatot hoztak vele szemben. Nem sokkal később H. A. fiútestvére ugyancsak Belgiumba érkezett, és ott menedékjog iránti kérelmet terjesztett elő. H. A. ekkor keresetet nyújtott be a vele szemben hozott, átadásra vonatkozó határozattal szemben, és többek között arra hivatkozott, hogy menedékjog iránti kérelmeiket együtt kellett volna vizsgálni.

E keresetet elutasították azzal az indokkal, hogy H. A. testvérének Belgiumba való érkezése a vitatott határozat meghozatalát követően történt, és e körülmény tehát nem vehető figyelembe a határozat jogszerűségének értékelése során. H. A. felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Conseil d'État-hoz (államtanács, Belgium), arra hivatkozva, hogy megsértették a „Dublin III” rendeletből⁴⁸ és a Charta 47. cikkéből eredő hatékony jogorvoslathoz való jogát. Attól a kérdéstől függetlenül, hogy fiútestvére érkezése ténylegesen befolyásolhatta-e, hogy melyik a H. A. menedékjog iránti kérelmének megvizsgálásáért felelős tagállam,⁴⁹ a Conseil d'État-nak (államtanács) meg kell határoznia, hogy egy menedékkérő hivatkozhat-e az őt érintő átadásra vonatkozó határozat meghozatalánál későbbi körülményekre. A Conseil d'État (államtanács) úgy határozott, hogy ezzel kapcsolatos kérdéseket terjeszt a Bíróság elé.

Nagytanácsban hozott ítéletében a Bíróság kimondta, hogy az uniós joggal⁵⁰ ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely előírja, hogy az átadásra vonatkozó határozattal szemben benyújtott megsemmisítés iránti keresetet elbíráló bíróság e kereset vizsgálata során nem veheti figyelembe az e határozat meghozatalánál későbbi olyan körülményeket, amelyek meghatározóak a „Dublin III” rendelet helyes alkalmazása szempontjából. Más a helyzet, ha e szabályozás különleges jogorvoslati lehetőséget ír elő, amelyet ilyen körülmények bekövetkezése esetén lehet igénybe venni, feltéve hogy

⁴⁸ E rendelet 27. cikke.

⁴⁹ Lásd a „családtag” fogalmának a „Dublin III” rendelet 2. cikkének g) pontjában és 10. cikkében szereplő fogalmát.

⁵⁰ A „Dublin III” rendelet 27. cikkének (1) bekezdése, e rendelet (19) preambulumbekzdésével és a Charta 47. cikkével összefüggésben értelmezve.

A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok

e jogorvoslati lehetőség lehetővé teszi az érintett helyzetének *ex nunc* vizsgálatát, amelynek eredményei kötik az illetékes hatóságokat.

Mielőtt e következtetésre jutott volna, a Bíróság emlékeztetett arra, hogy a „Dublin III” rendelet⁵¹ előírja, hogy az átadásra vonatkozó határozat hatálya alatt álló személy hatékony jogorvoslathoz való joggal rendelkezik e határozattal szemben, és e jogorvoslatnak többek között e rendelet alkalmazásának vizsgálatára kell irányulnia. A Bíróság emlékeztetett továbbá arra, hogy a nemzetközi védelmet kérelmező személy rendelkezésére kell állnia olyan hatékony és gyors jogorvoslatnak, amely lehetővé teszi a számára, hogy az átadásra vonatkozó határozat meghozatalánál később felmerült körülményekre hivatkozzon, amennyiben e körülmények figyelembevételére meghatározó a „Dublin III” rendelet helyes alkalmazása szempontjából.⁵²

A Bíróság ugyanakkor hangsúlyozta, hogy a tagállamok nem kötelesek úgy megszervezni a jogorvoslati rendszerüket, hogy az átadásra vonatkozó határozat meghozatalát követően felmerült körülmények figyelembevételére vonatkozó követelmény biztosítva legyen az átadásra vonatkozó határozat jogszerűségének vitatását lehetővé tévő jogorvoslati kérelem vizsgálatának keretében. Az uniós jogalkotó ugyanis az átadásra vonatkozó határozattal szembeni jogorvoslatnak csak bizonyos eljárási szabályait harmonizálta, a „Dublin III” rendelet pedig nem pontosítja, hogy az abban szereplő jogorvoslathoz való jog szükségszerűen azzal jár-e, hogy az annak tárgyában eljáró bíróság az átadásra vonatkozó határozat jogszerűségét *ex nunc* vizsgálhatja. Következésképpen ezen eljárási szabályok meghozatala az eljárási autonómia elve alapján az egyes tagállamok belső jogrendjébe tartozik, azzal a feltétellel azonban, hogy e szabályok nem lehetnek kedvezőtlenebbek a hasonló jellegű belső jogi helyzetekre vonatkozó szabályokhoz képest (az egyenértékűség elve), és nem tehetik gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül nehézé az uniós jog által biztosított jogok gyakorlását (a tényleges érvényesülés elve)

A jelen ügyben a tényleges érvényesülés elvét illetően a Bíróság rámutatott arra, hogy az átadásra vonatkozó határozattal szemben indított megsemmisítés iránti kereset, amelynek keretében az eljáró bíróság nem vehet figyelembe olyan, a határozat meghozatalát követően felmerült körülményeket, amelyek meghatározóak a „Dublin III” rendelet helyes alkalmazása szempontjából, nem biztosít kielégítő bírói jogvédelmet, mivel nem teszi lehetővé az érintett személy számára az e rendeletből és a Charta 47. cikkéből eredő jogainak gyakorlását. A Bíróság ugyanakkor hozzátette, hogy ilyen védelem biztosítható a nemzeti bírósági rendszernek mint egésznek keretében különleges jogorvoslati lehetőség útján, amely különbözik az átadásra vonatkozó határozat jogszerűsége felülvizsgálatának biztosítását célzó jogorvoslati kérelemtől, és amely lehetővé teszi e körülmények figyelembevételét. E különleges jogorvoslati

⁵¹ A „Dublin III” rendelet 27. cikkének (1) bekezdése és (19) preambulumbekkezdése.

⁵² Lásd: [2017. október 25-i Shiri ítélet \(C-201/16, EU:C:2017:805\)](#) és [2018. január 25-i Hasan ítélet \(C-360/16, EU:C:2018:35\)](#).

lehetőségnek a gyakorlatban ugyanakkor garantálnia kell e személy számára annak lehetőségét, hogy a megkereső tagállam illetékes hatóságai az említett személyt ne adhassák át egy másik tagállamnak, ha valamely, az átadásra vonatkozó határozat meghozatalát követően felmerült körülmény akadályozza annak végrehajtását. Az említett jogorvoslatnak azt is biztosítania kell, hogy amennyiben valamely, az átadásra vonatkozó határozat meghozatalát követően felmerült körülmény megalapozza a megkereső tagállam nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért fennálló felelősségét, e tagállam hatáskörrel rendelkező hatóságai kötelesek legyenek meghozni az e felelősség elismeréséhez és az e megvizsgálás haladéktalan megkezdéséhez szükséges rendelkezéseket. Egyébiránt e különleges jogorvoslati lehetőség gyakorlását nem lehet attól függővé tenni, hogy az érintett személy meg van fosztva szabadságától, vagy hogy az átadásra vonatkozó határozatot haladéktalanul végre kell hajtani.

AZ EURÓPAI UNIÓ
BÍRÓSÁGA

Kutatási és Dokumentációs Igazgatóság

2024. március